

Obsah

Proč Ostrava potřebuje Konceptci rozvoje kultury?.....	- 4 -
Principy, na kterých stavíme	- 6 -
Metodický přístup.....	- 8 -
ANALYTICKÁ ČÁST	- 10 -
Profil města Ostravy	- 11 -
Infrastruktura a městský rozvoj	- 16 -
Organizace, finance a grantová politika.....	- 19 -
Program, komunikace a vzdělávání.....	- 22 -
Mapování kulturních a kreativních odvětví na území města Ostravy.....	- 24 -
Analýza poptávky - Výzkum kultury v Ostravě a studenti SŠ a VŠ	- 29 -
Souhrnná SWOT analýza kultury v Ostravě	- 31 -
NÁVRHOVÁ ČÁST	- 37 -
Vize Ostravy 2030 v oblasti kultury a mise Koncepce.....	- 38 -
Priorita A: Infrastruktura a městský rozvoj.....	- 40 -
Priorita B: Organizace, finance a grantová politika	- 45 -
Priorita C: Program, komunikace a vzdělávání	- 53 -
Priorita D: Kulturní a kreativní odvětví.....	- 57 -
Evaluace Koncepce.....	- 60 -
AKČNÍ PLÁN NA ROK 2021	- 61 -
Harmonogram jednání a seznam zapojených odborníků a stakeholderů	- 71 -
Seznam zkratk	- 76 -
Seznam příloh	- 78 -

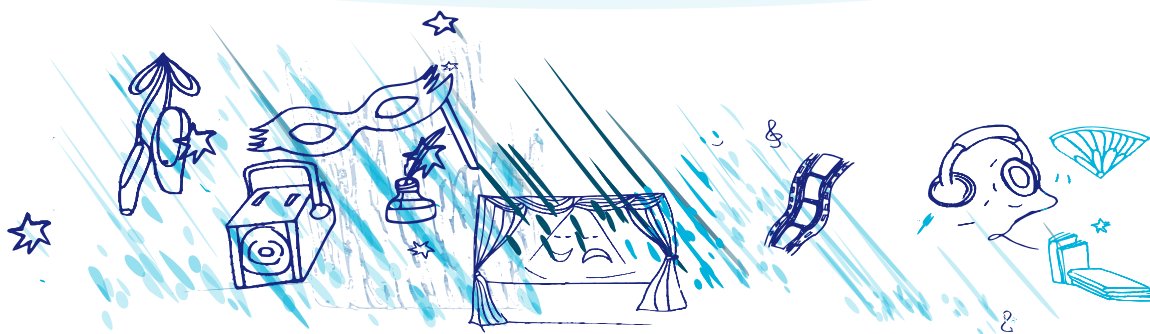

Autoři Koncepce:

- Mgr. Ondřej Slach, Ph.D.
e-mail: ondrej.slach@osu.cz
- Mgr. Blanka Marková, Ph.D.
e-mail: markova.blanka@gmail.com
- Mgr. Alexandr Nováček, Ph.D.
e-mail: alexandr.novacek@osu.cz
- Mgr. Vojtěch Bosák, Ph.D.
e-mail: vojtech.bosak@osu.cz
- Mgr.art. Hana Mikulenková
e-mail: hana.miku@gmail.com

Na přípravě mapových podkladů za kulturní a kreativní odvětví se podíleli:

- doc. Ing. Igor Ivan, Ph.D.
- Ing. Lucie Orlíková, Ph.D.
- Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Na základě doporučení Evaluace se Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostrava do roku 2030 (dále jen Koncepce) více zaměřuje na kulturní „software“, zejména na vzdělávání, komunikaci mezi kulturními producenty, obvody a městem a na participaci a práci s publikem. Následující implikace pro novou Koncepci tak staví na zkušenostech s tvorbou koncepcí předešlých, doplňuje je a rozvíjí, aniž by došlo k přetržení historických zkušeností.

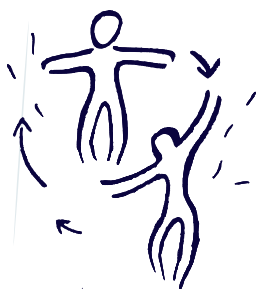
Současný stav

Ostravu lze vnímat jako kulturní metropoli. Na jejím území se nachází hustá fungující síť divadel, galerií i vzdělávacích institucí. Pořádají se tu kulturní akce národního i mezinárodního významu, působí zde řada významných umělců. Ostravská kulturní scéna je sebevědomá a realizuje projekty ve spolupráci se zahraničními institucemi. Obyvatelé jsou s kvalitou kultury poměrně spokojeni, nepovažují ji za problematickou oblast. Jako kvalitní lze hodnotit program kulturních institucí, což dokládá řada nezávislých ocenění a také samotní obyvatelé města prostřednictvím dotazníkových šetření. Potenciál pro využití kultury se však skrývá v jejím možném přesahu na kultivaci veřejného prostoru, se kterým jsou občané dle dříve realizovaných šetření výrazně méně spokojeni. Vzhledem k historickému vývoji se město stále potýká s nedobudovanou základní kulturní infrastrukturou a témata absentující vědecké knihovny či koncertního sálu

provázejí město dlouhá desetiletí. Nepopiratelným faktem je, že Ostrava má skoro 70 let svůj orchestr, který ale nemá kde hrát. Dům kultury města Ostravy patří k nejnavštěvovanějším kulturním institucím kraje (300 tisíc návštěvníků v roce 2019) a budova je na pokraji provozuschopnosti. Image města je mimo region stále spojována především s průmyslovou minulostí. Demografická křivka města má klesající tendenci a obyvatelstvo města stárne.

Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy na tyto problémy reaguje s vizí do roku 2030. Nastavuje prioritní oblasti a soustřeďuje úsilí a kapacity na realizaci strategických cílů prostřednictvím konkrétních, měřitelných, dosažitelných, realistických opatření, která budou v čase ohraničena a budou mít pozitivní vliv na podporu a rozvoj kulturní a kreativní scény. Součástí Koncepce je i Akční plán s přehledem konkrétních projektů s výhledem na rok 2021 včetně nastavení hodnotících indikátorů. Evaluace jednotlivých opatření je nedílnou součástí každého plánovacího dokumentu a probíhá kontinuálně, což platí i pro tuto Koncepci. Řada projektů, opatření a aktivit je dlouhodobého charakteru a jejich dopady na kvalitu kultury se mohou projevit až za několik let či dekád. Společným jmenovatelem všech opatření je snaha o zvýšení kvality života ve městě, jehož nedílnou součástí kultura byla, je a bude.

Principy, na kterých stavíme:

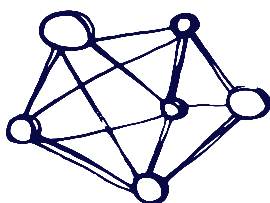
PARTICIPACE

Proces tvorby celé Koncepce byl postaven především na úzkém a intenzivním zapojení aktérů a institucí kulturní scény v Ostravě. Prostřednictvím tohoto principu byly získány informace o reálných potřebách kulturní scény v Ostravě a také participace umožnila zpětnou vazbu při formulování priorit celé Koncepce.

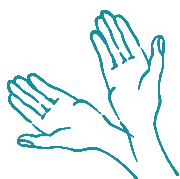
PARTNERSTVÍ

Všichni aktéři a instituce byly zapojeny do tvorby Koncepce na základě vzájemného partnerství, které je klíčovým principem nejen pro organizaci vzniku, ale především pro průběh Koncepce do reálného života ve městě.

PROVÁZANOST

Koncepce vychází a respektuje strategické dokumenty na úrovni města, kraje, státu a Evropské unie.

OTEVŘENOST

Tvorba Koncepce byla otevřeným procesem vzájemného učení se mezi sebou, ale také byla otevřená směrem k informacím a impulzům z vnějšího prostředí.

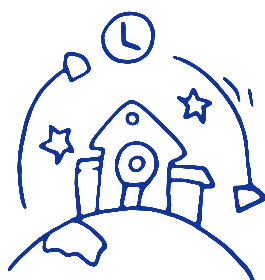
REALISTIČNOST A AMBICIÓZNOST

Ostrava se dlouhodobě potýká s poklesem počtu obyvatel a dalšími negativními jevy. Koncepce seriózně pracuje s těmito aspekty, ale nevnímá je jako neměnný problém, ale příležitost pro řešení budoucích výzev. Kultura má potenciál stát se klíčovým hybatelem města. Koncepce se snaží tento potenciál uvolnit.

SYNERGIE MALÝCH A VELKÝCH PROJEKTŮ

Je plánována řada kulturních projektů různé velikosti. Koncepce vychází z principu, že skutečné pozitivní změny může být dosaženo nejen prostřednictvím velkých, ale i souborem menších projektů, které se navzájem doplňují.

UDRŽITELNOST

Základem pro udržitelnou kulturní scénu ve městě je schopnost reagovat na společenské, politické a ekonomické trendy. I proto Koncepce vědomě pracuje s přesahem i do jiných oblastí a sektorů. Koncepce definuje cíle, které by měly být důležité i za 10 let.

NEJEN MĚSTO, ALE I REGION

Ostrava je centrem kraje, a především metropolitního regionu. Koncepce proto zohledňuje nejen potřeby města, ale také jeho okolí, které představuje důležitou součást kulturní poptávky a nabídky.

INTELEKTUÁLNÍ VYUŽÍVÁNÍ EXISTUJÍCÍCH MÍST PRO EXPERIMENTY.

Město svým charakterem nabízí řadu opomenutých prostorů, kterým může dát kultura nové impulzy. Koncepce pracuje s městským prostorem jako laboratoří pro nové kulturní aktivity, které mohou oživit i veřejný prostor.

KULTURA JAKO SOUČÁST KAŽDODENNÍHO ŽIVOTA

Kultura ukazuje, co je v Ostravě zajímavého. Kultura reflektuje, jak žijí lidé v Ostravě. Kultura tvoří most mezi minulostí, přítomností a budoucností města.

Metodický přístup

Základní východisko pro zpracování Koncepte představuje Metodika přípravy veřejných strategií Ministerstva pro místní rozvoj z roku 2012 a hierarchicky nadřazený dokument Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017-2023, ze kterého tento dokument vychází a ctí jím nastavenou terminologii. S kulturou a jejím významem pracujeme dle dokumentu Agenda 21 pro kulturu. Celý proces přípravy Koncepte kombinuje metody jak komunitně, tak i expertně vedeného plánování a lze jej rozdělit do tří fází, tj. inicializační, analytické a návrhové.

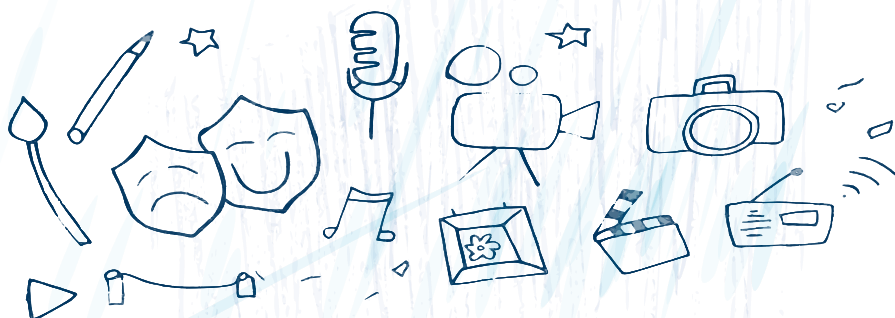
V inicializační fázi došlo ke zformování Strategického týmu Koncepte kultury, který byl složen ze zástupců zadavatele, kulturní komise SMO, řešitelů a vybraných zástupců kulturní scény. První jednání Strategického týmu proběhlo v listopadu 2019, kdy byl jeho členům představen harmonogram a následující kroky v přípravě Koncepte. Na tomto jednání bylo rovněž rozhodnuto o prioritních tématech Koncepte, ty byly definovány jako:

A. Infrastruktura a městský rozvoj

B. Organizace, finance a grantová politika

C. Program, komunikace a vzdělávání

D. Kulturní a kreativní odvětví

Pro první tři z těchto prioritních témat vznikla vždy jedna pracovní skupina, která převzala název dle daného tématu. Strategický tým i pracovní skupiny tvořily významný informační zdroj a zpětnou vazbu pro analytickou a následně i návrhovou fázi přípravy Koncepce. Kulturní a kreativní odvětví představují samostatné prioritní téma, které bylo zpracováno primárně expertní metodou. Pro toto prioritní téma nevznikla Pracovní skupina a bylo zpracováno autory Koncepce. Nicméně problematika KKO má průřezový charakter, a proto byla implicitně diskutována v rámci pracovních skupin. Mimo to, autoři zohlednili aktuální strategické dokumenty, ať již existující nebo plánované. Typová opatření v rámci této prioritní oblasti mají povahu iniciační.

V průběhu analytické fáze (listopad až červen 2020) byly nejprve vytvořeny první analýzy a podklady pro jednání pracovních skupin. Jednalo se například o analýzu vnějšího a vnitřního prostředí, mapování kulturních a kreativních odvětví v Ostravě, vytvoření přehledu plánovaných projektů kulturní infrastruktury, hloubkové semi-strukturované rozhovory s více než 25 zástupci ostravské kulturní scény a analýzu potřeb v podobě dotazníkového šetření mezi studenty ostravských středních a vysokých škol. Jako jeden ze základních podkladů rovněž posloužily výsledky realizované Evaluace naplňování Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy v časovém období 2009 až 2019, která přinesla cenné poznatky pro zlepšení fungování strategického plánování v oblasti kultury na území města Ostravy. Tyto podklady byly průběžně předkládány pracovním skupinám a Strategickému týmu, čímž byly zpřesňovány a obohaceny o jejich pohled na

danou problematiku. Rovněž skupinám posloužily jako základní vstupy pro jejich jednání. V průběhu analytické části proběhlo celkem šest takovýchto jednání pracovních skupin (z toho jedno online v podobě dotazníkového šetření z důvodu opatření proti šíření epidemie onemocnění Covid-19) a jedno setkání Strategického týmu. Analytická část byla ukončena zformováním souhrnné SWOT analýzy ostravské kultury.

V návrhové fázi (červenec až říjen 2020) proběhla celkem tři setkání pracovních skupin a jedno závěrečné setkání Strategického týmu. Rovněž se realizační tým Koncepce zúčastnil akce PechaKucha Night Ostrava, čímž došlo k rozšíření povědomí o přípravě a existenci nové koncepce u ostravských aktérů na poli kultury a obyvatel města. Cílem návrhové části bylo definovat vizi, misi a jednotlivé typové aktivity, které poslouží k naplňování Koncepce.

Soupis metodického přístupu je notně zjednodušující. V některých případech se analytická a návrhová část překrývaly, například při jednání pracovních skupin docházelo během definování problémů rovněž k simultánnímu navrhování jejich řešení apod. Autoři Koncepce se v rámci její přípravy rovněž zúčastnili jednání Rady města Ostravy. Příprava Koncepce byla s odbornou veřejností a občany města Ostravy komunikována například skrze populární kulturní akci PechaKucha Night Ostrava. Kompletní shrnutí Koncepce v podobě zkráceného textu lze nalézt v příloze č. 2. Hlavní vývojové trendy vnějšího prostředí lze nalézt v příloze č. 3. Provázanost Koncepce s dalšími strategickými dokumenty je obsažena v příloze č. 4 a v příloze č. 5 lze nalézt identifikaci zdrojů možného externího financování.

Profil města Ostravy

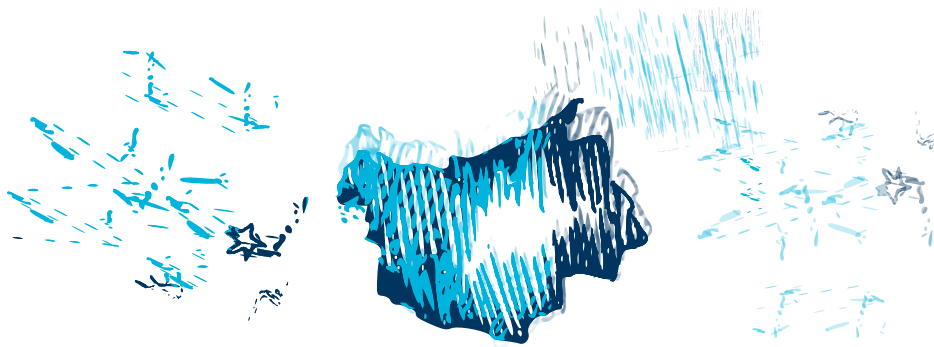
Město Ostrava prošlo za poslední tři dekády řadou pozitivních změn. Navzdory nepříznivé výchozí pozici v roce 1989 dokázalo obstát v tvrdé konkurenci. Město se zvládlo vypořádat se zánikem těžby uhlí a masivním poklesem zaměstnanosti v těžkém průmyslu, ačkoliv tyto sektory vytvářely na území města v minulosti více než 90 tisíc pracovních míst. Průmysl má ve městě i nadále významné postavení, ale hlavním sektorem se staly služby, jako například IT nebo zdravotnictví. Silnější roli ve městě sehrává sektor vzdělávání, na jehož vrcholu se nacházejí univerzity s dobrou reputací. Kvalitativních změn doznala zastaralá technická a sociální infrastruktura, vznikla řada nových urbánních projektů a byly regenerovány rozsáhlé brownfields, které přispěly k lepší image města. Významnou roli sehrála a sehrává kultura, a to jak v podobě hmotné, tak nehmotné. Opět, pokud si uvědomíme výchozí podmínky před třiceti lety, dosavadní vývoj lze hodnotit jako pozitivní.

Navzdory řadě nepopiratelných úspěchů se město potýká s řadou problémů a výzev. Ostrava dlouhodobě ztrácí obyvatelstvo. Mezi lety 1990 až 2020 poklesl počet obyvatel na 284 693 (-14,2 %), nicméně do tohoto čísla nejsou započítáni cizinci, kterých ve městě žije okolo 11 000. Vývoj počtu obyvatel naznačuje, že Ostrava kopíruje trajektorii varianty predikce, která počítá s tím, že v roce 2050 by mohl počet obyvatel klesnout na 223 000 obyvatel. Odliv obyvatel má také za následek, že město čelí procesu stárnutí. Jestliže v roce 1991 patřila Ostrava k demograficky nejmladším velkým městům, dnes patří naopak k městům

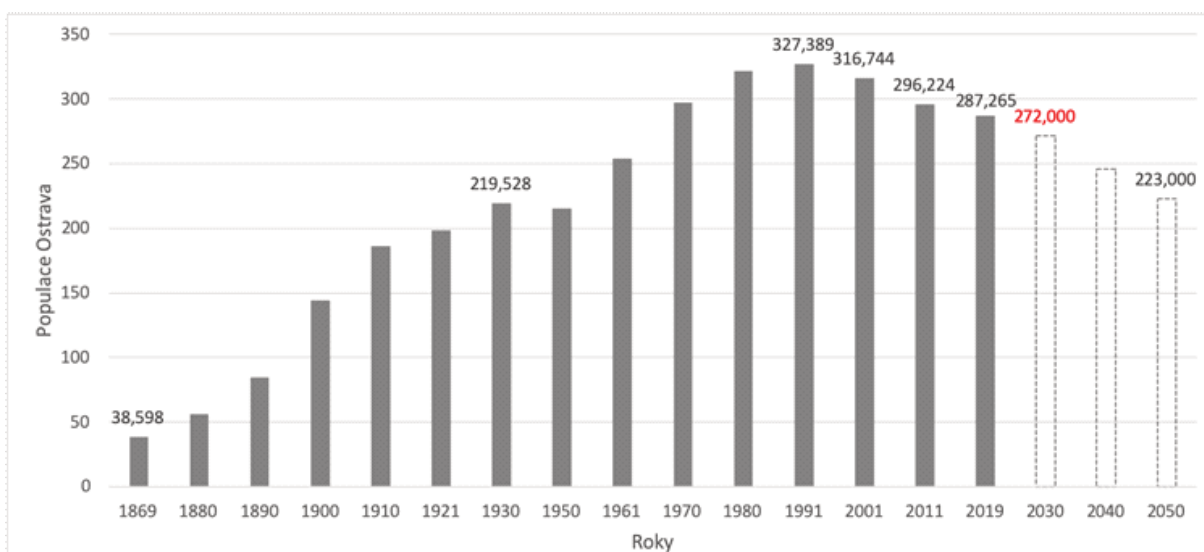
nejstarším. Průměrný věk ve městě se zvýšil za posledních dvacet let z 38,5 na 42,8 let. Obyvatelé nad 65 let tvoří nyní okolo 20 % obyvatel Ostravy. O příčinách poklesu počtu obyvatel bylo napsáno již mnoho textů, proto budou zmíněny jen ty nejpodstatnější.

Znečištění ovzduší bývá uváděno jako jeden z hlavních důvodů pro vystěhovalectví z Ostravy. Navzdory tomu, že celkový objem emisí klesl o více než 93 %, se Ostrava stále potýká se znečištěným životním prostředím (Sram a kol., 2013). Špatná kvalita tak stále působí jako klíčová motivace pro vystěhování, zejména pro vzdělané obyvatelstvo (Nováček a kol., 2019). Další environmentální zátěží jsou brownfields, které stále tvoří 8 % z celkové rozlohy města (Kunc a kol., 2014). Spolu s rozsáhlými průmyslovými areály a infrastrukturou snižují atraktivitu městského prostředí.

S první příčinou souvisí stěhování do příměstských zón a blízkých obcí. Hlavní migrační toky směřují do jihovýchodní, případně severozápadní části okolí Ostravy. Na populačním poklesu se tento typ stěhování podílí více než 60 %, kdy jen mezi lety 2012 až 2017 město ztratilo ve prospěch tzv. suburbánních lokalit více než 3 500 obyvatel. Současně je však nutné poznamenat, že toto stěhování je spojeno zpravidla jen se změnou bydliště. Jinak vyjádřeno, lidé mění bydliště, ale nikoliv práci, což potvrzuje nezmenšující se velikost ekonomické základny města.

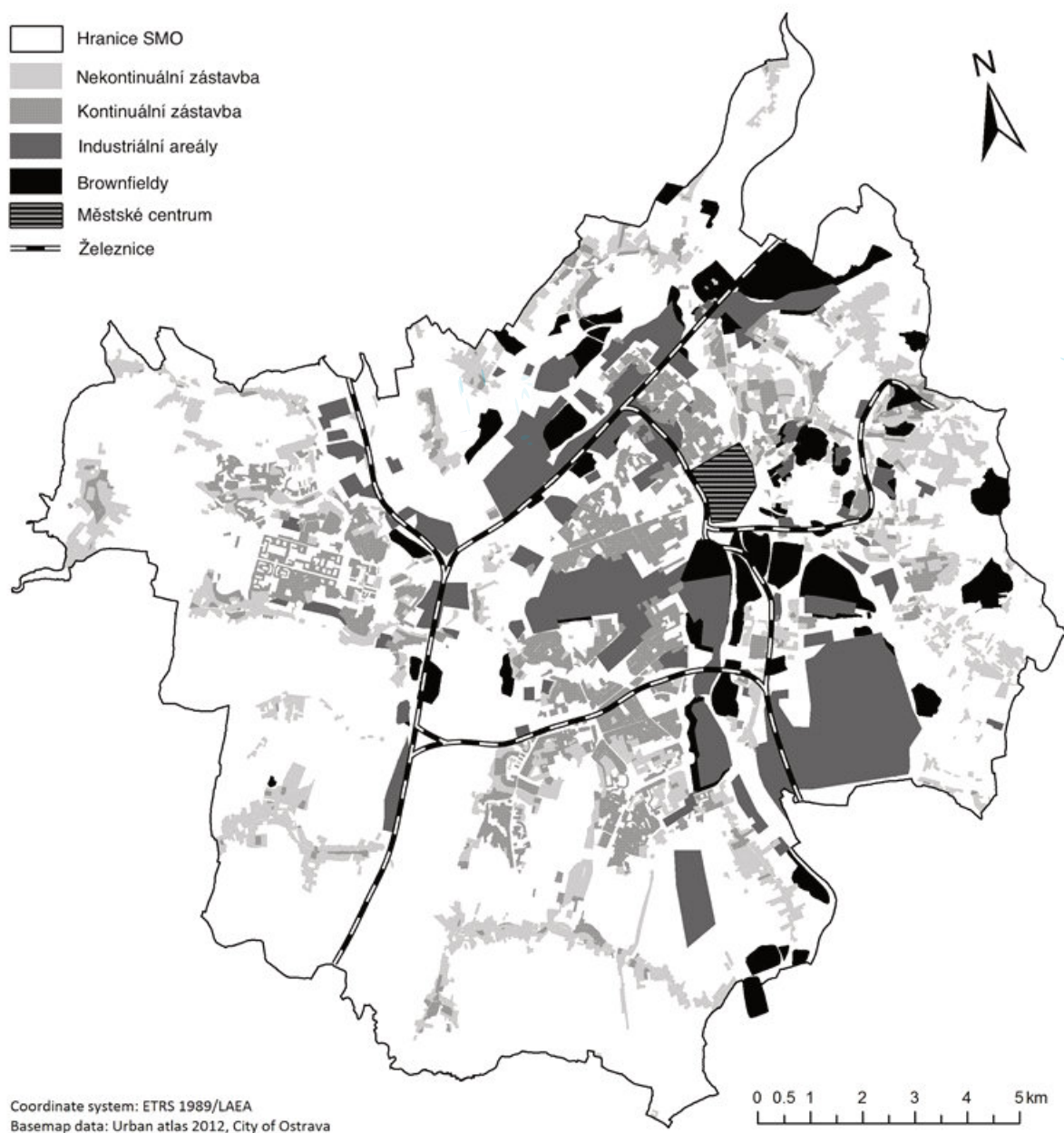
S ekonomickou změnou je provázán převládající nedostatek atraktivních pracovních příležitostí. Ten je nejčastěji uváděn jako příčina vystěhovalectví z Ostravy mimo region, přičemž se týká zejména skupiny mladých a kvalifikovaných obyvatel. Avšak v posledních letech, i díky ekonomickému růstu a relativně nízké nezaměstnanosti, vstupují do popředí motivace související s životním prostředím a kvalitou života. Pro dokreslení lze uvést, že mezi lety 2012 až 2017 se přestěhovalo z Ostravy do Prahy a jejího okolí 1 600 obyvatel (ČSÚ, 2017).

Zdroj: ČSÚ; Šotkovský, 2010

Mimo výše uvedené se Ostrava potýká se zděděnou rozptýlenou městskou strukturou. Vlivem živelného nárůstu počtu obyvatel v minulosti se většina funkcí prstencovitě vinula okolo jednotlivých dolů či továren, což dalo vzniknout polycentrické sídelní struktury (viz mapa Ostravy), která byla posílena výstavbou velkých obytných částí v jižní, respektive západní části města v období socialismu. Tato struktura je v určitém protikladu ke kompaktním městům. Zjednodušeně vyjádřeno, rozvoj města byl určován po více než 150 let potřebami průmyslu, nikoliv obyvatel města (Kunc a kol. 2014). Z výše uvedeného lze odvodit relativně triviální zjištění, že město Ostrava se zdá být stále spíše městem určeným pro práci a méně pro život.

Mapa Ostravy

Navíc mimo uvedené výzvy bude město, podobně jako všechny obce v Česku, čelit důsledkům dopadů pandemie COVID-19. Další velkou výzvou bude energetický přechod k nízkouhlíkové ekonomice, který bude mít v příštích letech silný vliv na chod ekonomiky a celkový charakter města. Podobně jako na počátku devadesátých let minulého století nebo v letech 2004 a 2009 stojí Ostrava před další křižovatkou.

Hlavní otázkou Koncepce je, jak kultura přispívá a přispěje k dalšímu směřování města. Odpovědi mohou být následující:

Kultura byla vždy nedílnou součástí identity města Ostravy. Předložená Koncepce má ambici napomoci kultuře stát se jedním ze základních stavebních kamenů na cestě Ostravy ke kulturnímu centru metropolitního regionu evropského významu. Investice do kultury je tak investicí do budoucnosti města.

Kultura je významný faktor kvality života. Výzkumy mezi obyvateli Ostravy ukazují, že kultura je vnímána jako zásadní součást kvality života a její dostupnost a hlavně kvalita je důležitým faktorem pro stěhování do města. Naopak nízká kvalita veřejného prostranství a architektury odrazuje obyvatele od života v Ostravě.

Kultura vytváří pracovní místa. V kulturních a kreativních odvětvích je aktivních více než 3 600 subjektů, které tvoří nezastupitelnou část městské ekonomiky a mají vliv i na rozvoj dalších služeb (maloobchod, cestovní ruch) nebo průmyslu (design). Odhaduje se, že dva největší ostravské hudební festivaly (Colours of Ostrava, Beats for love) přinesou do regionu okolo 1 miliardy korun ročně.

Kultura posiluje identitu (hrdost) obyvatel a přispívá ke zlepšení image. Kultura je důležitým nástrojem pro uchování a poskytování společenských hodnot. Areál Dolní oblast Vítkovice, který byl ještě v roce 2001 považován za „hromadu šrotu a ostudu města“ (Duží, Jakubínský, 2013, s. 61) byl proměněn prostřednictvím kultury a využití průmyslového dědictví na jeden z hlavních symbolů města, který patří mezi nejnavštěvovanější památky v Česku. Ke zlepšení image města přispívají festivaly na světové úrovni (např. Colours of Ostrava, Janáčkův Máj, Svatováclavský hudební festival, Ostravské dny nové hudby, Spectaculo Interesse, Dream Factory). Podobně lze hovořit o divadlech, hudbě a výtvarném umění. Za regeneraci Stodolní ulice a jejím přerodem v turistickou atrakci stály také kulturní aktivity. Kulturní aktivity napomáhají ke zlepšení vzhledu a vnímání města, jako aktuální příklad lze uvést Havlíčkovu nábřeží.

Vzdělávání prostřednictvím kultury rozvíjí kreativitu, která je dnes oprávněně vnímána jako produkční faktor nové ekonomiky 21. století. Investováním do kulturního vzdělávání rozvíjíme potenciál města.

Kultura napomáhá k rozvoji sociálních vztahů a komunity. Kultura je důležitým zprostředkovatelem sociální soudržnosti a mezigeneračního dialogu. Podporou kultury posilujeme rodinnou politiku města Ostravy.

Přestože se předložená Koncepce zaměřuje na kulturu, je nutné docenit její význam pro rozvoj města jako celku. Využíváme proto zkušeností měst, která se vrátila k opětovnému růstu počtu obyvatel. Jejich doporučení kladou důraz na význam kultury v širokém smyslu, včetně kultury plánování. Současně je však nutno podotknout, že cesta těchto měst slouží jako inspirace a nikoliv návod. V knize zabývající se městy v USA a Evropě, editované americkým urbanistou D. K. Carterem (2016), jsou uvedena doporučení, jak obnovit růst, a ta jsou následující povahy:

- Značné investice do kvality života – bydlení, vzdělávání, sportu, kultury, architektonicky významných projektů a využívání kulturního dědictví, vytváření a kultivace veřejných prostranství.
- Nutnost zohledňovat v procesu plánování a rozvoje regionální kontext a pracovat na úrovni celého metropolitního regionu a nejen města.
- Investice do vzdělávání jsou nutností, protože zmenšující se města trpí tzv. odlivem mozků. Vzdělaná pracovní síla je zásadní pro ekonomické zdraví města.
- Být připraven riskovat a nést riziko.
- Velkým přínosem jsou partnerství a strategické aliance.
- Posilování a zatraktivňování městského centra a vnitřního města.
- Silné vedení a intenzivní zapojení občanů, aktivity a angažovanost, přičemž rovněž univerzity hrají vůdčí roli.
- Diverzifikace ekonomiky.
- Zpracování a uskutečnění plánu udržitelného rozvoje.

Infrastruktura a městský rozvoj

Infrastruktura a městský rozvoj

Podobně jako jiná průmyslová města, nedisponovala Ostrava základní kulturní infrastrukturou odpovídající její roli a významu. Případně tato infrastruktura odpovídala požadavkům doby, kdy vznikala, a dnes je již minimálně dispozičně, ale často i funkčně zastaralá. Bylo pochopitelné, že se město v prvních porevolučních dekádách zaměřovalo na eliminaci deficitů z minulosti (například dopravní infrastruktura) nebo redukci nezaměstnanosti (průmyslové zóny, lákání investic).

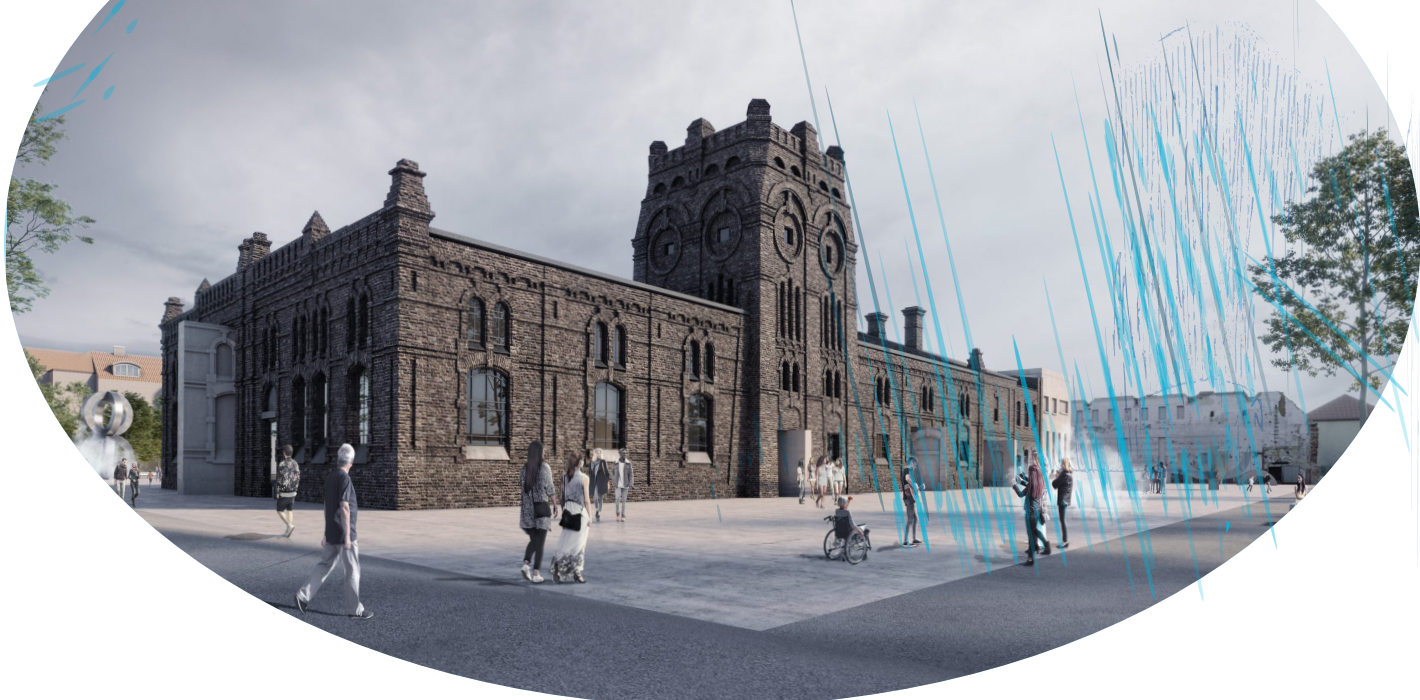
Více než dekádu zpět, i vlivem kandidatury města na Evropské hlavní město kultury 2015 a dostupností evropských fondů, začala být intenzivněji diskutována chybějící kulturní infrastruktura. Reálným projevem těchto snah byly například regenerace Dolní oblasti Vítkovice, rekonstrukce Domu kultury Akord, přístavba k Divadlu loutek Ostrava, rekonstrukce Divadla Jiřího Myrona (DJM), Trojhalí, Divadla Petra Bezruče nebo Divadla Mír. Uvedené projekty vytvořily zázemí pro rozvoj stávajících a nových kulturních aktivit.

V kontextu analýzy kulturní infrastruktury je nezbytné důkladně rozlišit typy infrastrukturních projektů dle jejich významu. Za nejvýznamnější typ projektů jsou považovány tzv. vlajkové projekty, které sehrávají roli katalyzátorů regenerace měst (Bianchini a kol. 1992). S pomocí tohoto a dalších kritérií (např. objem investic, regenerovaná plocha apod.) lze dle Dziomba a Matuschewski (2007) mezi vlajkové projekty

v oblasti plánované kulturní infrastruktury zařadit následující čtyři projekty: Koncertní sál JFO včetně rekonstrukce Domu kultury města Ostravy, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, dostavba GVUO (Bílý stín) a nověji projekt MUZEum+. Projekty mezi 500 a 100 milióny korun jsou pak klasifikovány jako velké projekty kulturní infrastruktury, pod hranici 100 miliónů korun jako malé.

V současnosti se realizují další velké projekty kulturní infrastruktury. Mezi nejnovější (září 2020) patří pobočka Národního zemědělského muzea v areálu Dolní oblast Vítkovice. Ve fázi realizace jsou nyní projekty přestavby památkově chráněných bývalých městských jatek pro městskou galerii PLATO, rekonstrukce Domu kultury Poklad, centra uměleckých terapií Skořápka a Klastru umění a designu Ostravské univerzity na nábřeží řeky Ostravice, kdy se finanční náklady SMO u uvedených v současnosti realizovaných projektů pohybují ve výši 882 miliónů korun.

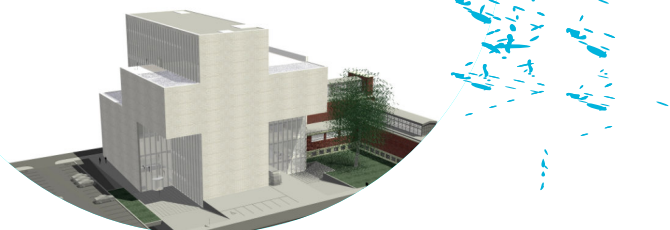
Další investice do kulturní infrastruktury jsou plánovány pro příštích deset let. Vlajkovým projektem je nepochybně výstavba Koncertního sálu včetně rekonstrukce Domu kultury města Ostravy, jehož kolaudace je plánována na rok 2024 a investice mají dosáhnout výše okolo 2 miliard korun. Mezi dalšími velkými projekty, financovanými dominantně z rozpočtu města, můžeme uvést například modernizaci technologických zařízení jeviště DJM, rekonstrukci pavilonu G - Černá louka nebo Muzeum dopravy (viz podrobný popis projektů příloha č. 6).

Další vlajkové projekty pak budou realizované krajem, byť s předpokládaným spolufinancováním městem. Prvním je již mnoho let plánovaný projekt Moravskoslezské vědecké knihovny (1,5 mld. korun), dále dostavba GVUO (Bílý stín, 750 mil. korun) a nověji spolufinancováním městem. Prvním je již mnoho let plánovaný projekt Moravskoslezské vědecké knihovny (1,5 mld. korun), dále dostavba GVUO (Bílý stín, 750 mil. korun) a nověji projekt MUZEum+ (2,5 mld. korun, hlavní investor MK). Posledně uvedený projekt je vnímán zástupci ostravské kulturní scény ambivalentně, jelikož jeho plánovaná náplň nekoresponduje s dlouhodobou potřebou paměťové instituce (viz níže). V tomto směru je proto vysoce žádoucí hlubší a intenzivnější diskuze o smyslu a celkovém směřování tohoto projektu, a to o to více, že se nachází prozatím v ideové fázi.

U výše uvedených vlajkových projektů kraje se kalkuluje s výrazným spolufinancováním ze strany státu, a to až ve výši 4,2 mld. korun. V maximální variantě by pak investice do vlajkových projektů dosáhly výše přes 6,75 miliardy korun. S ohledem na očekávané

snížení příjmu státního, krajského, ale i městského rozpočtu (dopad COVID-19) je však financování těchto projektů nejisté. Současně je zde však nezbytné mít na paměti, že Ostrava je jedním ze tří hlavních metropolitních regionů v Česku, které „jsou hnacími prvky české ekonomiky, je zde koncentrován značný podíl ekonomických činností, z nichž řada je propojena s univerzitním výzkumem a vývojem. Přirozenými póly růstu v podmínkách ČR jsou zejména největší města – Praha, Brno, Ostrava a Plzeň (oblasti s nejvyšší koncentrací vědy, výzkumu, technologických služeb apod.)“ (MMR, 2020). Toto pojetí odpovídá chápání na celoevropské úrovni, kde „metropolitní regiony jsou motory společenského, ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje a mají udržet konkurenceschopnost EU, jakož i přispívat k urychlování evropského integračního procesu.“ (Spatial perspectives for the Enlargement of the EU). Druhá definice poukazuje na metropolitní regiony jako na kulturní centra se symbolickou funkcí. Tato funkce není v Ostravě dostatečně – vinou absence výše uvedených projektů – rozvinuta.

Na základě analýzy místních potřeb vzešlých z pracovních skupin, byly identifikovány například tyto projekty (podrobný popis viz příloha č. 6), které by symbolickou funkcí Ostravy posílily: OSTRAVICA – projekt krajského kreativního centra, Kreativní akademie, rekonstrukce Na Fráni Šrámka 5, muzeum Cesty uhlí apod. Dále silně rezonovalo téma počtu existujících a plánovaných muzeí a jejich obsahové náplně. Panuje shoda, že prostory Muzea města Ostravy jsou svým rozsahem nedostatečné. Jinak vyjádřeno, chybí paměťová instituce odpovídající velikosti města. Nejedná se o novou potřebu, o čemž svědčí i skutečnost, že projekt paměťové instituce byl součástí první Koncepce rozvoje kultury města Ostravy (2008), kde bylo uvedeno, že „Do Ostravy patří muzeum, jež by komplexně, do hloubky a v plné šíři studovalo a dokumentovalo průmyslovou historii Ostravska, získávalo a uchovávalo cenné a stále intenzivněji mizející technologické celky i jednotlivé stroje, zařízení a nástroje, vzorky či modely a dvojrozměrné dokumenty, plány, mapy, fotografie apod. A samozřejmě je prezentovalo a vystavovalo. Řada průmyslových zařízení unikátních v českém i evropském rozměru nenávratně mizí; zřízení muzea by umožnilo cenné doklady a zůstatky průmyslového rozvoje Česka a Ostravska zachovat.“ V případě tohoto projektu však diskuze směřovaly spíše směrem k využití existujících budov než k výstavbě nové budovy.

Taktéž byla identifikována potřeba nízkoprahových center pro mladé v Porubě

a Ostravě-Jihu, což bylo potvrzeno i ve výzkumu mezi studenty SŠ a VŠ (viz níže). Na tuto poptávku by měl, v případě Poruby, reagovat zrekonstruovaný Dům kultury Poklad. Ve městě rovněž chybí prostory pro umělecké rezidence nebo multižánrové prostory podporující kreativní aktivity jak komerčního, tak nekomerčního charakteru.

Realizace uvedených projektů, zejména těch velkých, může dát vzniknout nové poptávce. Avšak nelze opomenout i fakt, že pokud mají nové budovy plnit svoji roli, je nezbytné předpokládat zvýšení provozních nákladů, které musí být zahrnuty do kalkulace budoucích nákladů a výnosů. Riziko taktéž představuje určitá závislost na zapojení financí z národní úrovně, na které má město omezený vliv.

V oblasti kultury a městského rozvoje se město potýká s několika problémy. Tím prvním je nedostatečná průchodnost a konektivita mezi existujícími, a především pak plánovanou, infrastrukturou, například v podobě funkčních městských koridorů – jednoduše řečeno město nevytváří vhodné podmínky pro chodce. Město se vyznačuje zanedbaným veřejným prostorem s prázdnými a nevyužívanými plochami a nedostatkem kvalitní současné architektury. Náprava tohoto stavu bude aktivně řešena prostřednictvím MAPPA. Na potenciál alternativního kulturního či společenského využití dopravní infrastruktury ukazuje například dočasný uzavření Havlíčkova nábřeží.

Organizace, finance a grantová politika

Organizace kultury ve městě

Organizaci kultury ve městě můžeme analyzovat z vertikální a horizontální úrovně. Ve vertikální úrovni sledujeme de facto dvoustupňový model, přičemž na prvním stupni stojí magistrát města Ostravy a na druhém stupni dvacet tři městských obvodů různé velikosti a charakteru se svými úřady. Pokud se na kulturu podíváme z horizontální úrovně, zjistíme, že téma kultury má v gesci několik odborů Magistrátu města Ostravy.

Tvorbu strategií v oblasti kultury, poradenství, činnost příspěvkových organizací města v oblasti kultury a dotační řízení má na starosti odbor kultury a volnočasových aktivit. Obnova hodnot národního historického povědomí je financována z rozpočtu odboru kultury a volnočasových aktivit i kanceláře primátora, zachování a obnova kulturních památek je pak financována odborem územního plánování a stavebního řádu a odborem strategického rozvoje, opomenout nelze ani roli MAPPA. V Ostravě se tedy na řízení kultury podílí několik odborů v rámci magistrátu. Kromě města vstupují do kulturního dění samotné městské obvody,

kulturní, neziskové a příspěvkové organizace a soukromé firmy. Ostravské kulturní domy fungují jako obchodní společnosti, a jsou nuceny podle těchto kritérií také plánovat své aktivity. Krajský úřad Moravskoslezského kraje je zřizovatelem několika kulturních institucí fungujících na území města Ostravy. Mezi ty nejvýznamnější patří Galerie výtvarného umění v Ostravě, Janáčkova konzervatoř, Moravskoslezská vědecká knihovna a základní umělecké školy. Koordinovat a rozvíjet takto rozsáhlou síť aktérů na rozhodovací úrovni jistě není jednoduché. Na základě realizovaných rozhovorů a jednání pracovních skupin lze konstatovat, že Ostrava se setkává s nezájmem některých institucí zapojit se do kulturního plánování a obdobným překážkám čelí při zapojování mladší generace. Avšak je nutné podotknout, že těmto výzvam čelila v kontextu Česka například i města Děčín a Louny (Vojtíšková a kol., 2016). Jako metodické vodítko pro koordinaci a rozvoj kultury má sloužit tato koncepce, která, aby byla úspěšná, potřebuje svého nositele, což může přinést další finanční náklady.

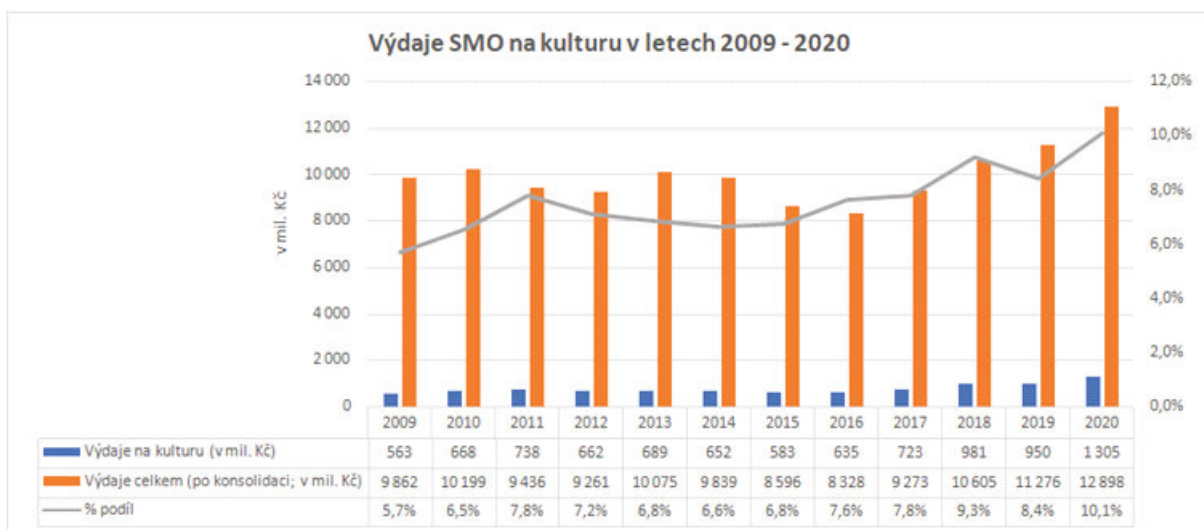

Finance v oblasti kultury

Mezinárodní ratingová agentura Moody's potvrdila Ostravě v roce 2019 ocenění A1 pozitivní. Hodnocení bylo provedeno na základě podrobného prověření hospodaření města za uplynulý rok, jeho stávající finanční situace a finančního výhledu v souvislosti s ekonomickými, politickými, demografickými a dalšími podmínkami. Ostrava se vykazuje také nízkou mírou zadluženosti (6 249 Kč/obyvatel, údaj platný ke konci roku 2019). Ohrožující pro finanční zdraví města může být neočekávaná externí situace, jako například současná pandemie COVID-19, a také silná vazba na rozpočtové určení daní (RUD), které činí více než 70 % rozpočtu.

V roce 2010, tedy v období krize, získala Ostrava 5,5 miliardy Kč z RUD (celkový rozpočet dosáhl 6,2 miliardy Kč), v roce 2018 dosáhly finance z RUD 7,1 miliardy Kč při celkovém rozpočtu 9,6 miliardy Kč. Dle prognóz lze do budoucna očekávat úbytek financí v souvislosti se snižováním počtu obyvatel Ostravy a potažmo Moravskoslezského kraje.

Finanční podpora města Ostravy směřovaná do kultury se pohybuje v posledních letech okolo 8–10 % z celkového rozpočtu, což je téměř dvojnásobný nárůst oproti roku 2009. Nicméně tento trend bude pravděpodobně silně ovlivněn faktory zmiňovanými výše.

Pro příští dekádu jsou plánované rozsáhlé infrastrukturní projekty. V případě maximální varianty by investice do kulturní infrastruktury dosáhly do roku 2028 celkové výše 7,4 mld. Kč. Významná část financí by měla být získána z vnějšího prostředí, dominantně z rozpočtu Ministerstva kultury (cca 4,2 mld. Kč). V tuto chvíli je pozice taková (dle interních informací), že Ministerstvo kultury může nabídnout profinancování max. 10 % nákladů stavby, respektive maximálně dvou vybraných staveb na území města Ostravy (MSK a SMO). Vzhledem k aktuální pandemii COVID-19 a řešení jejích následků je možné počítat s variantou přehodnocení plánovaných aktivit a přerozdělení financí. Pokud by k realizaci plánovaných projektů došlo, Ostrava bude potřebovat získat finanční zdroje na měkké projekty, které budou na tyto infrastrukturní projekty napojené.

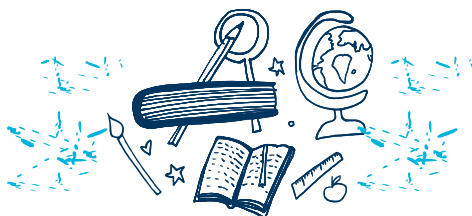
Město se v hledání finančních prostředků nemusí spoléhat pouze na zdroje pocházející z rozpočtového určení daní. Pro základní

přehled můžeme zmínit například fondy Evropské unie, Technologickou agenturu České republiky, Ministerstvo kultury, Ministerstvo průmyslu a obchodu, různé nadace a fondy, ale i soukromé firmy a individuální donory. Nicméně i u nich lze pravděpodobně očekávat přehodnocení výdajů vzhledem k odstraňování následků pandemie COVID-19.

Grantová politika

Grantová politika města prošla v minulém období několika změnami. Byly zavedeny víceleté granty (přehled podpořených projektů viz příloha č. 6) a granty určené na podporu speciálních akcí – například oslavy 30 let od sametové revoluce. Systém výběru projektů byl pozměněn směrem k větší transparentnosti. V rámci pracovní skupiny bylo téma grantové politiky intenzivně diskutováno, zejména ze strany kulturních producentů v souvislosti s administrativní zátěží a nesouladu termínů vyhlášení grantů a plánování aktivit.

Program, komunikace a vzdělávání

Kulturní program

Kulturní subjekty v Ostravě nabízejí širokou škálu různorodých aktivit. Programová nabídka je z pohledu obyvatel dobře přijímána a hodnocena, což dokazují výsledky různých šetření spokojenosti. Rovněž z pohledu odborné veřejnosti lze říci, že program v kultuře se nachází na vysoké úrovni, což dokládá řada ocenění ostravských umělců. Vybrané akce a festivaly mají mezinárodní charakter a velkou návštěvnost, přičemž mezi vlajkové události lze v tomto směru zahrnout Colours of Ostrava, Beats for love, Svatováclavský hudební festival, Ostravské dny nové hudby a Dny nové opery Ostrava, Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka, Dream Factory, Shakespearovské slavnosti či Cirkulum atd. Na tomto místě nemá smysl tvořit kompletní výčet všech kulturních akcí a institucí, které je pořádají. Jako přetrvávající problém byla pracovní skupinou identifikována neschopnost harmonizovat termíny jednotlivých akcí tak, aby se jednotlivé kulturní akce zaměřené na stejné publikum nekonaly ve stejném termínu a nepřetahovaly si návštěvníky. Bez překážek, až na výjimky, rovněž není pořádání mezinárodních workshopů a přednášek za účasti zahraničních odborníků, které by umožnilo rychlejší šíření myšlenek a nápadů. Na základě

dotazníkového šetření a následné práce pracovních skupin pak vyplynulo, že existují určité rezervy stran programové nabídky pro mladé obyvatele a návštěvníky města.

Komunikace v oblasti kultury

Komunikace představuje podmínku rozvoje všech oblastí lidského života, kultury nevyjímaje. V rámci evaluace naplňování předešlé Koncepce (2008), stejně tak jako i při setkání pracovních skupin bylo rozpoznáno, že vnitřní komunikace představuje jednu z dlouhodobých bariér rozvoje kultury v Ostravě. Příčinu můžeme spatřovat v poměrně složité struktuře na straně veřejné správy (viz výše organizace kultury ve městě) a množstvím institucí a umělců na straně druhé. Tento problém je dále zhoršován nesouladem mezi znalostmi, jazykem a potřebami všech zúčastněných stran. V předešlých letech sice byl zaznamenán jistý posun, nicméně se stále nabízí prostor pro zlepšení v této oblasti. Na komunikaci lze pohlížet taktéž ve směru od kulturních institucí k jejich odběratelům. I zde byly identifikovány problémové oblasti, jako je nesoulad mezi způsobem prezentace kulturními aktéry a preferovanými komunikačními kanály na straně obyvatel a návštěvníků, a to zejména u mladších generací.

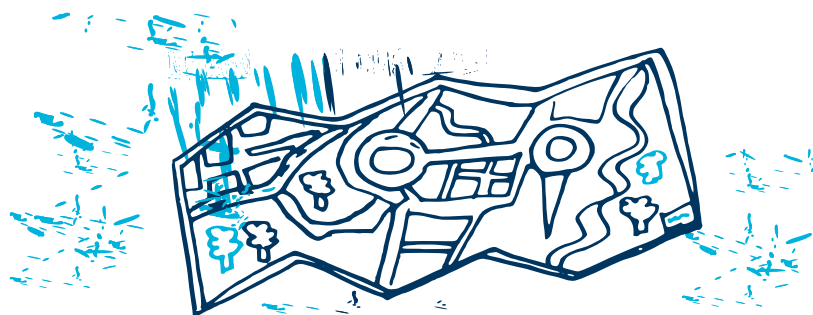

Vzdělávání v oblasti kultury a kultura jako součást vzdělávání

Vzdělávání v oblasti umění a kultury se v Ostravě věnuje celá řada organizací. Existuje zde poměrně rozvinutá síť základních uměleckých škol, která poskytuje vzdělání v hudební, výtvarné, taneční a literárně-dramatické oblasti. Při mapování vzdělávací infrastruktury bylo identifikováno 9 základních uměleckých škol, přičemž naprostá většina, tj. 8, je zřízena MSK. V jednom případě se jedná o soukromou společnost (Ave Art, s.r.o.). Podpůrné vzdělávání v této oblasti poskytují také základní školy formou zájmových kroužků či Lidová konzervatoř a Múzická škola, která však přímo nespadá pod vzdělávací infrastrukturu. Na území města Ostravy se rovněž nacházejí střední umělecké školy, které poskytují vzdělání v oblasti multimédií, designu, ilustrace, malby, zpěvu, tance, hudebně dramatického umění apod. Tato nabídka vzdělávání je pak završena obory nabízenými v rámci terciárního vzdělávání vyššími odbornými školami a vysokými školami. Výraznou roli hraje Fakulta umění Ostravské univerzity, na které je mimo jiné připravován obor Management kreativních odvětví.

Nabídku vzdělávání v oblasti kultury a vzdělávání pak rozšiřují i kulturní instituce, jako městská galerie PLATO, Národní divadlo moravskoslezské, Centrum kultury a vzdělávání, Kulturní zařízení Ostrava-Jih, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Janáčkova filharmonie Ostrava, Knihovna města Ostravy a domy kultury, které nabízejí poměrně širokou nabídku jednorázových, ale i dlouhodobých kurzů nejen pro obyvatele města.

V rámci analýzy a evaluace vzdělávání v Ostravě však bylo zjištěno, že v oblasti kultury stále existují rezervy. Projevuje se zejména omezené propojení teoretické výuky s praxí, omezený zájem studentů o zapojování se do organizace kulturních událostí a celková roztříštěnost nabídky vzdělávání, která zejména postrádá různé vzdělávací aktivity pro začínající, ale i zavedené umělce. Lze zmínit například vzdělávání v oblasti PR, komunikačních dovedností, práci s publikem či finanční management a získávání externích zdrojů.

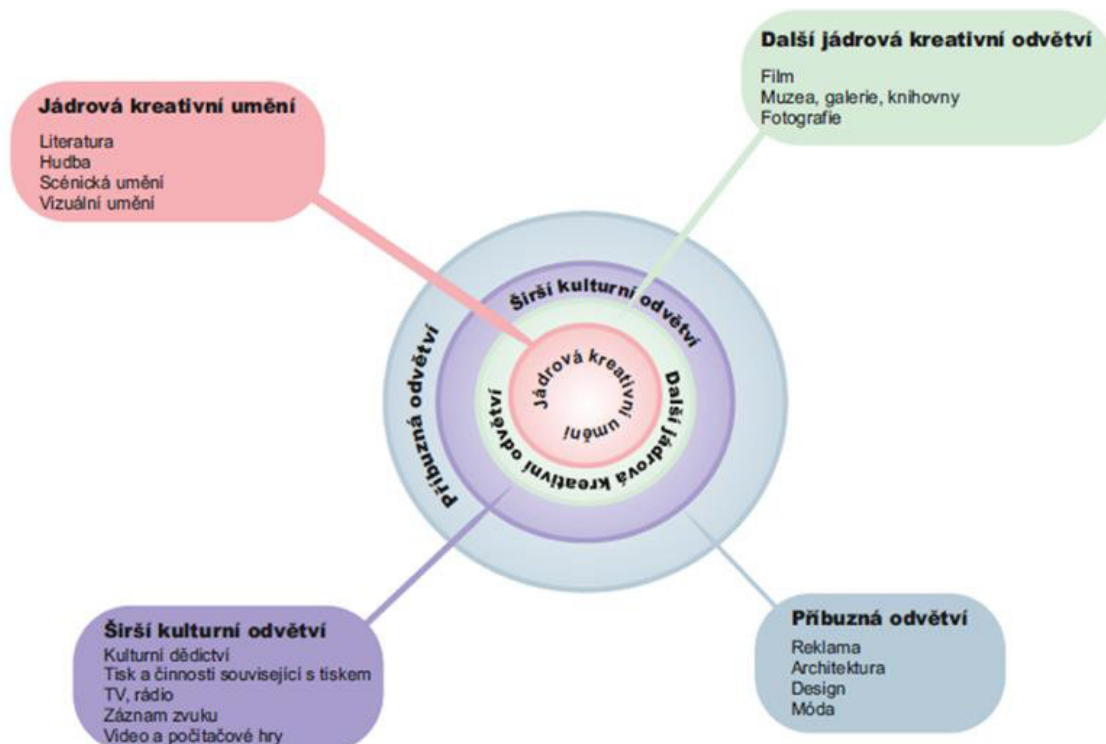

Mapování kulturních a kreativních odvětví na území města Ostravy

Předkládané mapování kulturních a kreativních odvětví (dále jen KKO) na území města Ostravy obsahově a metodologicky navazuje na analýzu provedenou v roce 2014 v rámci aktualizace Koncepce rozvoje kultury statutárního města

Ostravy. Příležitost komparovat vývoj těchto odvětví zvyšuje interpretační hodnotu dat a především dokazuje růst užitné hodnoty těchto odvětví ve zkoumaném území. Podrobné výsledky mapování jsou k dispozici v příloze č. 7.

Obrázek č. 1: Koncentrický model KKO

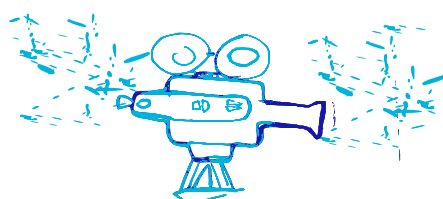
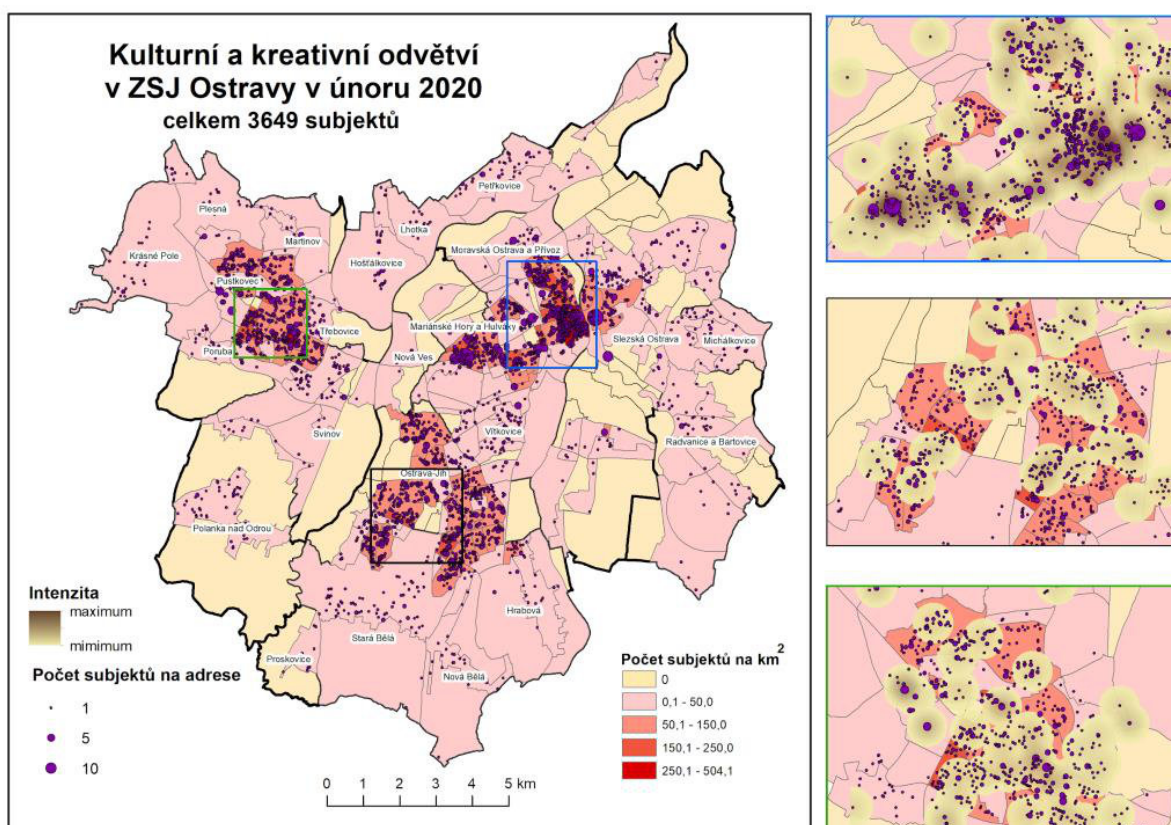

Zdroj: Převezato a upraveno dle Throsby (2010)

Základní zjištění lze shrnout následovně. Ve sledovaném období 2013-2020 byl ve většině sledovaných KKO zaznamenán celkový růst ekonomických subjektů a pracovních míst. V kontextu tohoto dokumentu lze považovat za klíčové, že mezi nejdynamičtější segmenty se zařadila kulturní odvětví, která jsou klíčovým poskytovatelem vstupů pro tržně orientovaná kreativní odvětví. I přes dynamický rozvoj přetrvává poměrně

rozdrobená velikostní struktura subjektů v KKO. Absence větších subjektů, respektive jasná dominance mikrofirem tak i nadále limituje jednak poptávkový potenciál a endogenní potenciál vzniku tzv. spin-off firem, jakož i transfer, mobilizaci a cirkulaci informací a znalostí v KKO. Chybí tedy větší subjekty, které mohou působit jako tzv. gatekeepers a obohacovat místní prostředí o informace z vnějšku regionu (Ivan a kol. 2015).

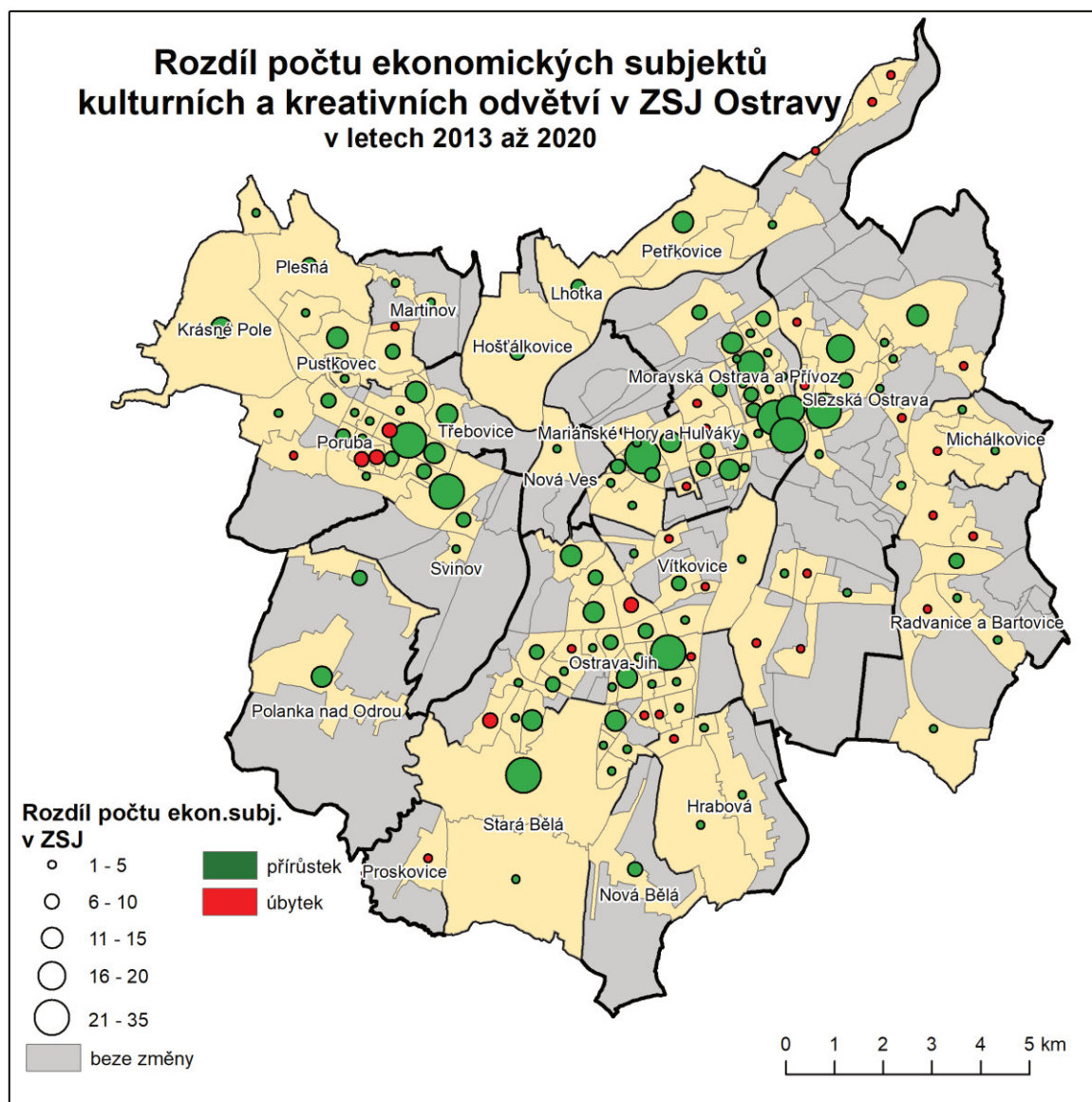
Mapa č. 1

Zjištěné výsledky ukazují, že sledovaná KKO mají tendenci se prostorově koncentrovat zejména do historického jádra a vnitřního města. Identifikované prostorové vzorce implikují klíčový význam urbanizačních úspor (s výjimkou tisku). Prostorové vzorce jednotlivých odvětví vykazují relativně podobné rysy, nicméně zdaleka nejsou identické. U kultury hraje klíčovou roli dostupnost a centralita, kde se však současně projevuje polycentrických charakter při zachování výsadního postavení centra v rámci vnitřní hierarchie.

Publikování a reklama a marketing mají relativně shodné vzorce, přičemž u obou se projevuje tendence u větších firem k prostorové dekoncentraci. Architektura se taktéž koncentruje ve vnitřním městě, nicméně zde není u velkých firem natolik viditelná tendence k prostorové dekoncentraci. Naopak vnitřní město je hlavní „výkladní skříň“ architektonických firem a další subcentra se vyznačují dominancí malých firem. U tisku se názorně odráží vyšší význam interních úspor z rozsahu, což je hlavně příklad velkých firem.

Mapa č. 2

Studovaná kreativní odvětví mají vysokou tendenci ke kolokalizaci, což je v souladu s podobně zaměřenými studii. Podstatné však je, že vysoká míra kolokalizace poukazuje na existenci externích (urbanizačních) úspor.

Nejvyšší míry koncentrace byly identifikovány prostřednictvím hubs, které umožnily na mikroúrovni identifikovat rozsah koncentrace bez omezení spojeného s agregací na základní sídelní jednotky. Z hlediska rozsahu, diverzity a významovosti dominuje hub rozpínající se okolo historického centra, přičemž můžeme pozorovat určité propojování s hubem v Mariánských Horách. V případě Poruby lze poukázat na narůstající význam VŠB-TUO, kterou lze považovat za „vědeckou čtvrť.“

Pokud aplikujeme na zjištěné výsledky v příloze diskutované koncepty kreativních čtvrtí a transakčních nákladů, můžeme s jistou mírou opatrnosti diskutovat následující implikace.

Z hlediska fyzických struktur jsou KKO koncentrována do těchto typů zástavby (Hudeček a kol. 2019; Slach a kol. 2020):

Organická urbánní struktura – tuto skupinu lze charakterizovat jako klasické historické centrum s nepravidelnými ulicemi, kde je veřejný prostor určen především pro pěší chůzi. V případě Ostravy se vzhledem k její industriální minulosti jedná o omezenou oblast městského centra.

Městská bloková struktura – pro tuto skupinu jsou typické kompaktní uzavřené bloky a pravidelná uliční síť, doplněná o zeleň v podobě parků. V případě Ostravy se jedná zejména o oblast přiléhající k městskému centru s primárně rezidenční funkcí.

Městská struktura smíšených typů – zástavba tohoto typu představuje kombinaci jak samostatných domů, tak i kompaktních a polootevřených bloků. V případě Ostravy se jedná o oblasti představující jádra jednotlivých městských čtvrtí, často doplněné o přilehlé rezidenční čtvrti. V některých ojedinělých případech se jedná o pozůstatky takto vybudovaných čtvrtí, které v důsledku historického vývoje ztratily na významu či ustoupily např. průmyslové výrobě.

Výše tři uvedené typy jsou charakteristické pro centrum a vnitřní město Ostravy, přičemž mimo něj jsou KKO lokalizována do urbánní struktury sídlišť, kde jsou jednotlivé budovy obklopeny volným prostorem s množstvím zeleně a parkovacích míst. Občanská vybavenost je soustředěna do blízkosti veřejné dopravy. V Ostravě lze tuto zástavbu najít zejména v obvodech Ostrava-Jih či Poruba. V případě koncentračních areálů v těchto dvou městských částech sehrává klíčovou roli dopravní dostupnost.

Pokud se budeme soustředit na hlavní hub v centru města, můžeme při zohlednění existující empirické evidence (Nováček a kol. 2019; Slach a kol. 2020; Istrate a kol. 2020; Ženka a kol. 2020) poukázat na výraznou shodu s charakteristikami kreativních čtvrtí dle Spencer (2015, viz níže). Určitý rozdíl lze spatřovat v tom, že subjekty v KKO nejsou lokalizovány dominantně na okraji městského jádra, nýbrž přímo v něm, což je v případě Ostravy dáno i slabým zastoupením výdělečnějších znalostně náročných odvětví jako finančnictví nebo pojišťovnictví (Sucháček a kol. 2017). V ostatních charakteristikách již panuje vysoký soulad (kotvy, lokalizace zaměstnanců, doprava, hustota, a především pestrý funkční mix).

Charakteristika	Kreativní čtvrtě	Vědecké čtvrtě
Lokalizace firem	Okraj jádra	Suburbium
Cena pronájmu kanceláří	Střední až vyšší	Nižší až střední
Struktura firem	Mikro-malé	Střední až velké
Kotvy	Lokalita, instituce	Velké firmy, instituce
Lokalizace zaměstnanců	Překrývání	Sousedící (přiléhající)
Doprava	Veřejná, chůze, kolo	Individuální (auta)
Hustota	Velmi vysoká	Nízká až střední
Využití půdy	Mix	Mono
Typy budov	Různorodé, adaptace na nové využití	Nové, účelová výstavba
Bary, restaurace, kavárny	Vysoká hustota, autentické	Nízká hustota, neautentické
Změna/evoluce	Gentrifikace	Sprawl
Sociální dynamika	Rozsáhlé sociální sítě, mezifiremní	Malé sociální sítě, vnitřofiremní

Zdroj: Převzato ze Spencer (2015, s. 894)

Sociální prostorová struktura opět z velké části koresponduje s konceptem kreativních čtvrtí. Prostorové umístění většiny hubů se buď přímo překrývá, nebo sousedí s lokalitami, které procházejí procesem gentrifikace (Musil a Ivan 2010) a jsou také relativně etnicky a národnostně pestré. Kolokalizace funkční a sociální struktury naznačuje pravděpodobnost výskytu redukce informačních nákladů („efekt sousedství“ a sociální dimenze) a nákladů na přizpůsobení se (redukce nákladů v souladu se situací na trhu práce). Celkově lze tedy konstatovat, že zejména centrum města funguje jako „urbánní inkubátor“ pro KKO.

Analýza poptávky - Výzkum kultury v Ostravě a studenti SŠ a VŠ

Studenti středních a vysokých škol představují jednu z důležitých skupin obyvatel, která jednak kulturu vytváří, ale také i spotřebovává. Pro dlouhodobé plánování v oblasti kultury je tedy vhodné znát změny preferencí této cílové skupiny, neboť ty předznamenávají budoucí trendy v této oblasti. Díky znalosti jejich zájmů a potřeb lze optimalizovat opatření ve vztahu k rozvoji kultury tak, aby odpovídala skutečným potřebám konečných uživatelů. Obdobně lze využít získané poznatky pro realizaci opatření k posílení zájmu o kulturu u této skupiny, potažmo i pro zlepšení prostředí pro mladé umělce.

Metodicky výzkum vychází z již realizovaných dotazníkových šetření zhotovitele, zejména pak z dotazníkového šetření realizovaného mezi studenty v roce 2008. Mimo to umožnil výzkum postihnout změnu trendů a preferencí v čase. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 831 respondentů, přičemž převažovaly ženy, které tvořily 69 % respondentů. Dotazník se skládal z 28 otázek, přičemž 3 otázky měly otevřenou odpověď. Většina otázek měla přednastavené možnosti odpovědí, nicméně respondentům bylo umožněno doplňovat i odpovědi vlastní. Výsledky vybraných otázek byly podrobeny statistické analýze v podobě kontingenčních tabulek s Chi-kvadrát testem. Kompletní přehled výsledků a metodiky dotazníkového šetření lze nalézt v příloze č. 8.

Nejvýznamnější poznatky vyplývající z dotazníkového šetření:

Pomocí statistické analýzy bylo zjištěno, že město Ostrava nepředstavuje atraktivní místo pro studium na vysoké škole pro respondenty z gymnázií, lyceí a konzervatoří. Naopak Ostrava představuje atraktivní místo pro další studium u studentů odborných učilišť. Z tohoto zjištění vyplývá, že je zapotřebí zvýšit atraktivitu univerzit a celkově studentského prostředí v Ostravě, tak aby nedocházelo k odchodu mladých obyvatel s ambicemi studia na univerzitě.

Ohledně kulturních preferencí studentů lze konstatovat, že se jim jako nejméně zajímavá jeví vážná hudba, opera, balet, taneční představení a kategorie jiné (cirkus, performance atd.). Zejména v těchto oblastech kultury je potřeba hledat opatření, jak je studentům přiblížit a vzbudit o ně zájem.

Co se týká ochoty studentů utráčet za kulturu, výsledky vycházejí poměrně příznivě. Až 63 % respondentů si může dovolit utratit za kulturu více než 500 Kč měsíčně. Avšak při bližším pohledu na věkové skupiny lze konstatovat, že pouze 1/3 z každé věkové skupiny je schopna a ochotna utratit za kulturu více než 1000 Kč měsíčně. V tomto směru lze sledovat rovněž, že 21 % studentů si může dovolit měsíčně za kulturu utratit 250 Kč a méně. Toto pravděpodobně i vysvětluje, proč studenti v otázce věnující se tomu, co jim v Ostravě v oblasti kultury schází, odpovídali, že se jedná zejména o levné prostory pro zkoušení a tvorbu, prostory pro koncerty či veřejný prostor umožňující kulturní aktivity.

Dalším významným zjištěním je, že existují vztahy mezi kulturní přípravou dětí, rodinným zázemím a následně i tím, nakolik jsou studenti kulturně založení. Statistická analýza výsledků prokázala, že existuje silná statistická závislost mezi tím, zda rodiče chodí alespoň jednou za dva měsíce za kulturou a tím, zda studenti navštěvují kulturně zaměřené kroužky. Statistická analýza rovněž prokázala souvislost docházení do kulturně zaměřených kroužků v dětství s následnou aktivní tvorbou kultury. Z dlouhodobého hlediska je tedy důležité aktivizovat rodiče, aby navštěvovali kulturní

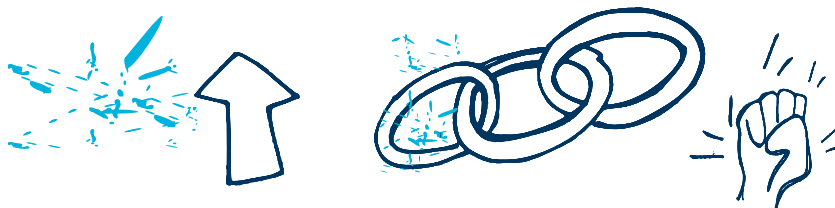
akce a posílali své děti do kroužků, neboť tyto aktivity utváří nové kulturně aktivní generace.

V dotazníkovém šetření byla rovněž zkoumána motivace setrvat v Ostravě. Z celkových 831 respondentů odpovědělo 327 respondentů (tj. 39 %), že po dokončení studia nechtějí v Ostravě zůstat. Jedná se o poměrně vysoké číslo, které však reprezentuje úvahy o odstěhování se, přičemž reálný počet lidí, kteří se skutečně odstěhují, bude pravděpodobně nižší. Číslo však stále indikuje nespokojenost studentů s různými aspekty života v Ostravě.

Souhrnná SWOT analýza kultury v Ostravě

SWOT analýza představuje jeden ze základních, avšak efektivních nástrojů sumarizace zjištění v rámci analýzy. Silné stránky a slabé stránky popisují tzv. vnitřní dimenzi, tedy to, čím studovaný objekt, v tomto případě město, reálně disponuje a co jej charakterizuje a co může změnit při realizaci vhodných opatření. Oproti tomu příležitosti a ohrožení představují tzv. vnější dimenzi, tedy jevy, které přicházejí z okolního prostředí a které město nemůže přímo ovlivnit. Může se na ně pouze připravit, v případě příležitostí jich využít a v případě ohrožení se proti nim bránit. Jednotlivé body SWOT analýzy jsou doplněny krátkým komentářem.

SILNÉ STRÁNKY

- **Relativně dobrý stav vybraných prvků infrastruktury a existence etablovaných kulturních institucí**
V současnosti jsou ve vysokém stádiu rozpracovanosti projekty, které po svém dokončení doplní chybějící prvky infrastruktury.
- **Dostatek ploch ve vlastnictví města či jiných subjektů veřejné správy pro budování nové infrastruktury**
V růstových městech musí kulturní infrastruktura konkurovat komerčně orientovaným segmentům trhu nemovitostí, což neúměrně zvyšuje náklady na výstavbu.
- **“Okno příležitosti” v podobě prázdných ploch pro městotvornou funkci**
Ostrava má přetrvávající charakter nedokončeného trojměstí, což poskytuje prostor pro kulturu jakožto klíčového městotvorného prvku.
- **V rámci Česka unikátní kombinace architektonických stylů a průmyslové kultury (industriální dědictví a průmyslová krajina)**
Oproti ostatním městům v ČR může Ostrava při plánování a realizaci nové infrastruktury využívat industriální dědictví a průmyslovou krajinu jako zdroj pro nové kombinace a nápady.
- **Pozitivní vliv kulturní infrastruktury na lokalizaci kreativních odvětví**
V případě Ostravy se ukazuje, že firmy spadající pod kreativní
- **Kultura představuje jeden z nejlépe hodnocených aspektů života v Ostravě**
Řada výzkumů prokázala, že obyvatelé Ostravy hodnotí úroveň kultury jako jeden z nejlépe hodnocených aspektů života v Ostravě.

- **Narůstající zájem o průmyslovou kulturu (industriální dědictví a průmyslovou krajinu)**

Na řadě konkrétních příkladů lze dokumentovat narůstající zájem o průmyslovou kulturu u místních obyvatel, což je pak patrné zejména u mladší generace.

- **Postupné zlepšování image Ostravy**

V posledních letech lze zaznamenat postupné zlepšování image Ostravy, která již není pouze spojována s průmyslem. Stává se postupně centrem vzdělávání a kultury.

- **Politická vůle investovat do kultury**

Na realizaci řady investičních, ale i neinvestičních projektů lze dokumentovat, že kultura má podporu u politické reprezentace.

SLABÉ STRÁNKY

- **Přetrvávající absence klíčových prvků kulturní infrastruktury**

Město Ostrava stále nemá standardní metropolitní infrastrukturu v odpovídající podobě např. vědecké knihovny, koncertního sálu či paměťové instituce typu muzea industriální minulosti.

- **Snižování počtu obyvatel a negativní změna jejich struktury**

Pokračující trend sociální polarizace, kdy mladí a vzdělaní obyvatelé odcházejí do zázemí Ostravy či do jiných měst. Tento trend je obtížné zvrátit, a proto je důležité se zaměřit na stabilizaci obyvatelstva.

- **Relativně nízká poptávka po kultuře vzhledem k velikosti města a metropolitního regionu**

Přetrvává zděděný handicap způsobený protežováním průmyslu v předešlém století, což se negativně podepisuje na nižší poptávce po kultuře u nemalé skupiny obyvatel města a regionu. Tuto slabou stránku nelze vnímat čistě negativně, naopak představuje divácký potenciál pro existující a plánované kulturní aktivity.

- **Souběh velkých investičních projektů v krátkém časovém intervalu**

Velké investiční projekty jsou plánovány do roku 2028 a je pravděpodobné, že v budoucnu budou zastarávat ve stejnou dobu, což bude vytvářet finanční zátěž na rozpočet města, se kterým je nutno počítat. Problematické může být rovněž financování samotné výstavby.

- **Funkční a fyzická izolovanost kulturní infrastruktury**
V důsledku fyzické podoby města a velkých dopravních vzdáleností přetrvává špatná dostupnost infrastruktury pro pěší a městskou hromadnou dopravu. Preferovaný způsob dopravy automobilem vede k potřebě budovat dopravní infrastrukturu, jako jsou parkoviště, což snižuje kvalitu veřejného prostoru.
- **Nevhodná kombinace funkcí ve struktuře města**
Na území města lze nalézt řadu oblastí s neslučitelnými funkcemi, jako je těžký průmysl v bezprostřední blízkosti obytných čtvrtí.
- **Scházející nositel kultury a přetrvávající problémy s harmonizací podpory kultury**
Město Ostrava stále postrádá instituci, která by zastřešila kulturu a pomohla ji se prosadit v dnešním náročném globalizovaném světě. Obdobné instituce lze nalézt již v jiných českých městech jako je Brno či Jihlava, které veřejné správě pomáhají s harmonizací podpory kultury a nabízejí kulturní scéně poměrně komplexní služby.

PŘÍLEŽITOSTI

- **Zlepšení dopravní dostupnosti Ostravy a metropolitního regionu**
V posledních letech dochází ke zlepšení dopravní dostupnosti okolních měst. Další dopravní infrastruktura se přitom plánuje, což může pozitivně ovlivnit množství návštěvníků kulturních akcí.
- **Narůstající preference urbánního prostředí a obnovení trendu populačního růstu velkých měst**
V západní Evropě je pozorován trend návratu obyvatel do větších měst způsobený narůstající kvalitou infrastruktury a celkového života ve městech, která oproti menším sídlům poskytují veškeré zázemí. Tomuto trendu je však potřeba jít naproti a přizpůsobit mu řadu oblastí od dopravy až po kulturu.
- **Politická podpora KKO a rozvoje metropolitních regionů**
Na národní úrovni vzniká řada strategických dokumentů a programů, které lze využít pro rozvoj kultury v Ostravě.
- **Nárůst návštěvníků z ČR a zahraničí**
Před vypuknutím krize způsobené epidemií Covid-19 byl pozorován narůstající zájem návštěvníků o Ostravu a MSK.

- **Vzrůstající zájem o průmyslovou kulturu (industriální dědictví a průmyslovou krajinu)**

Jedná se o globální trend, který se začíná projevovat i na území ČR.

- **Tranzice průmyslových a uhelných regionů**

V rámci přechodu na udržitelný ekonomický model rozvoje. Evropská unie v současnosti připravuje dotační podporu pro regiony, které mají či měly ekonomiku založenou na průmyslu a těžbě uhlí.

OHROŽENÍ

- **Ekonomická a epidemiologická krize**

Ekonomické krize představují cyklicky se opakující jev, který má rozsáhlé dopady na společenský život. Nastupující problémy způsobené epidemií Covid-19 jsou unikátní v tom, že nejvíce zasáhly oblast kultury a cestovního ruchu, což si vyžádá hledání citlivých, ale účinných opatření.

- **Vysoká finanční závislost na vnějším prostředí**

Ostrava, podobně jako další města, je závislá na financích, které jsou alokovány z vnějšího prostředí, přičemž má velice omezenou schopnost jejich přísun ovlivnit. Příkladem může být rozpočtové určení daní a národní a evropské dotace.

- **Nestabilní institucionální prostředí**

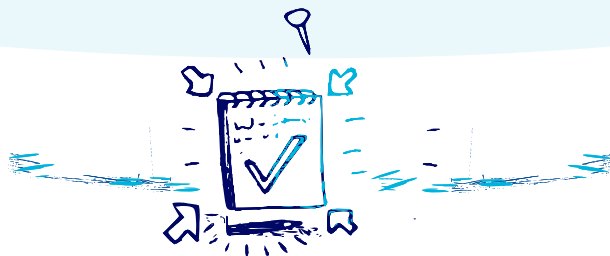
Kultura podobně jako řada dalších oblastí potřebuje pro svůj rozvoj stabilní prostředí. Časté změny, ať již na lokální či národní úrovni, vedou k nárůstu nejistoty a omezují vznik ambiciózních projektů.

- **Přetrvávající politická periferizace regionu**

S tím, jak Ostrava ztratila statut průmyslového srdce ČR, lze sledovat pokles zájmu národních orgánů státní správy. Pokračování tohoto jevu může podryvat budoucí rozvoj města a celého regionu.

- **Pokračující trend snižování počtu obyvatel MSK**

Podle predikce ČSÚ bude mít MSK v roce 2050 pouze 994 tisíc obyvatel, což bude negativně ovlivňovat poptávku nejen po kultuře.

Shrnutí nejdůležitějších poznatků analytické části

- ➔ Kombinace dopadů pandemie COVID-19 a transformace uhelných regionů směrem k nízkouhlíkové ekonomice vytváří „okno příležitosti“ pro posílení role kultury jako klíčového hybatele rozvoje města Ostravy. Již dnes kultura přispívá k lepší image a identitě regionu.
- ➔ Kultura představuje jeden z klíčových faktorů kvality života. Rozvojem kultury lze přispět ke stabilizaci nebo lákání obyvatel do města Ostravy. Kultura může napomoci městu k transformaci z místa vhodného k práci na město vhodné i k bydlení.
- ➔ Ačkoliv je Ostrava v kontextu ČR považována za jádro metropolitního regionu, stále jí chybí kritická kulturní infrastruktura, která je standardní součástí měst tohoto typu v rámci Evropy.
- ➔ Ostrava již využívá kulturní dědictví, nicméně stále existuje prostor pro rozvoj tohoto unikátního prvku města Ostravy, ať již v podobě průmyslové krajiny, ale především v podobě odpovídající paměťové instituce, která by spoluutvářela dosud neukotvenou identitu města.
- ➔ Ostrava se i nadále vyznačuje vysokým počtem prázdných/nevyužitých ploch, které snižují atraktivitu veřejného prostoru a města jako celku. Tyto plochy skýtají velký potenciál pro kulturní aktivity.
- ➔ Existující a plánovaná kulturní infrastruktura se vyznačuje nedostatečným propojením, zejména pro pěší chůzi, což limituje potenciál synergických efektů.
- ➔ Řízení ostravské kultury je roztržštěné mezi několika odbory magistrátu města a zároveň do organizace kultury vstupují i jednotlivé městské obvody. Krajský úřad MSK je zřizovatelem významných kulturních institucí na území města, což může způsobovat náročnější koordinaci odlišných zájmů a priorit jak ze strany kraje, města, tak dané instituce.
- ➔ Ostravská kultura je velmi dobře spravována. Dlouhodobě však citelně chybí speciální zastřešující organizace, která by měla kapacity pro rozvoj kultury na úrovni celého města a uvolnění jejího potenciálu. Využívání externích finančních zdrojů je prozatím omezené.
- ➔ Zásadní pro budoucí existenci kulturních institucí a realizaci projektů z hlediska financování je současná pandemie COVID-19 a velikost příjmu z rozpočtového určení daní.
- ➔ Grantová politika je transparentní, avšak představuje značnou administrativní zátěž a vzhledem k nastaveným termínům neodpovídá potřebám kulturních producentů při plánování aktivit.

- ➔ Kulturní subjekty v Ostravě nabízejí širokou škálu různorodých aktivit, přičemž samotná programová nabídka je z pohledu obyvatel a návštěvníků města dobře přijímána a hodnocena, což dokazují výsledky různých šetření spokojenosti a vysoká návštěvnost řady místních festivalů. Vysokou úroveň kulturního programu rovněž dokládá řada ocenění ostravských umělců. V rámci analýzy však byl zjištěn prostor pro zlepšení v oblasti pořádání mezinárodních workshopů, přednášek a nabídky kultury pro mladé obyvatele a návštěvníky města.
- ➔ Komunikaci lze rovněž zhodnotit poměrně příznivě, navzdory velkému množství aktérů a složité struktuře veřejné správy. V předešlých letech sice byla zaznamenána pozitivní změna v této oblasti, na zlepšení však lze dále pracovat v oblasti komunikace směrem od kulturních institucí k jejich návštěvníkům. Konkrétně je třeba se zaměřit na využívání komunikačních kanálů, které obyvatelé a návštěvníci města preferují.
- ➔ Vzdělávání v oblasti umění je v Ostravě poměrně dobře pokryto sítí základních uměleckých škol, nabídkou kroužků školských zařízení a oborů na úrovni terciárního vzdělávání. Různé vzdělávací kurzy nabízí rovněž kulturní subjekty formou jednorázových, ale i dlouhodobých kurzů nejen pro obyvatele města. V rámci analýzy však byly v této oblasti zjištěny jisté rezervy. Nabídku vzdělávacích kurzů by bylo vhodné zastřešit jednotnou značkou, doplnit o společnou propagaci a vhodně rozšířit nabídku.
- ➔ Analýza kulturní poptávky v podobě dotazníkového šetření mezi studenty SŠ a VŠ přinesla řadu poznatků. Zejména je potřeba zapracovat na atraktivitě města pro studenty s ambicemi studia na vysoké škole. Zde bylo prokázáno, že pro takové studenty Ostrava není příliš atraktivním místem ke studiu. Výsledky naznačují, že se příslušníci mladší generace zajímají o podobu veřejného prostoru a města jako celku. Tu lze zlepšit revitalizacemi zanedbaných míst, realizací uměleckých aktivit a umístováním uměleckých děl do veřejného prostoru. Dle výsledků studentům právě takovéto aktivity oživující město scházejí. Také se ukázalo, že studenti jako jeden z hlavních zdrojů informací o kultuře využívají reklamu umístěnou ve veřejném prostoru. Proto je žádoucí vytipovat vhodná místa a formu propagace. Další významným zjištěním je, že existuje spojitost mezi kulturním zázemím rodin a tím, nakolik studenti následně kulturu vytvářejí, ale ispotřebovávají. Případný deficit dětí v této oblasti lze překlenout vzděláváním v podobě kulturně a umělecky zaměřených kroužků. Vzděláváním lze rovněž vychovat kulturně aktivní generaci, která bude mít větší zájem nejen o kina a divadla, ale i o operu, vážnou hudbu apod.
- ➔ Kulturní a kreativní odvětví tvoří nedílnou součást ekonomiky města Ostravy. Tato odvětví jako celek vykazují dynamický růst. V některých částech města (centra velkých městských částí) představují KKO pilíř jejich vitality. Navíc, na rozdíl od jiných odvětví (maloobchod, rutinní služby, průmysl), jednoznačně preferují umístění v městském prostředí. I přes tyto přínosy prozatím neexistuje jejich systematická podpora.

NÁVRHOVÁ ČÁST

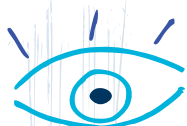
Vize Ostravy 2030 v oblasti kultury a mise Koncepce

Vize Koncepce: Ostrava je v roce 2030 inspirující a pulzující kulturní střeoevropskou metropolí, která vytváří stimuluující prostředí pro rozvoj kulturních a kreativních činností. Ostravská kultura je neoddelitelnou součástí každodenního života jejích obyvatel.

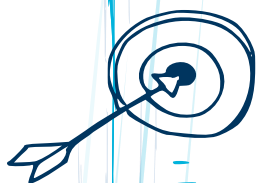
INSPIRUJÍCÍ:

Ostrava poskytuje znalostní podporu, veřejné prostory a místa pro vzájemná setkávání různých životních stylů, což přináší nové podněty, myšlenky, produkty a služby (Strategický cíl 5: Optimalizace grantové politiky; Strategický cíl 8: Vzdělávání v kultuře a kultura ve vzdělání).

PULZUJÍCÍ:

Ostrava nabízí vitální městské čtvrti s pestrou paletou kulturních aktivit. Místa, která dokáží zaujmout všechny generace (Strategický cíl 2: Integrovat kulturní infrastrukturu do městského organismu a městské obnovy).

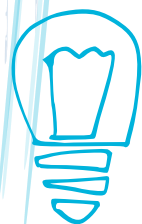
STŘEDOEVROPSKÁ METROPOLE:

Ostrava má kulturní infrastrukturu odpovídající centru metropolitního regionu (Strategický cíl 1: Dobudovat kulturní infrastrukturu odpovídající centru metropolitního regionu evropského významu).

STIMULUJÍCÍ PROSTŘEDÍ:

Díky podpoře Ostravy vznikají nové projekty, živé umění a rozvíjejí se subkultury. Kombinace místních a vnějších impulzů a invencí je živnou půdou různorodých kulturních aktivit (Strategický cíl 3: Zefektivnění organizace kultury na městské, regionální, národní a nadnárodní úrovni; Strategický cíl 4: Optimalizace financování kultury; Strategický cíl 6: Rozšíření programu o nové aktivity).

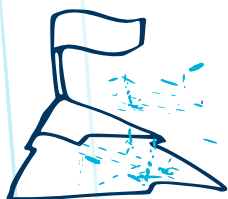
ROZVOJ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ČINNOSTI:

Kulturní a kreativní odvětví jsou hybatelem proměny města směrem k post-industriální metropoli, k čemuž napomáhá fungující a respektovaná instituce Centrum kulturních a kreativních odvětví (Strategický cíl 9: Rozvinout potenciál kulturních a kreativních odvětví).

OSTRAVSKÁ KULTURA:

Kulturní scéna využívá a rozvíjí historickou zkušenost Ostravy (průmyslovou kulturu), která je patrná na jejím vzhledu a na její kulturní nabídce. Ostravská kultura respektuje místní specifika a současně oslovuje zájemce o kulturu vně města a regionu (Strategický cíl 2: Integrovat kulturní infrastrukturu do městského organismu a městské obnovy).

KULTURA JE NEODDĚLITELNOU SOUČÁSTÍ ŽIVOTA OBYVATEL:

Kulturní nabídce se podařilo nalákat nové diváky, kultivovat městské prostředí i mezilidské vztahy. Obyvatelé města participují na vytváření nových, komunitně orientovaných projektů. Kulturní a kreativní odvětví jsou vnímána jako součást ekonomiky města. (Strategický cíl 7: Komunikace jako předpoklad rozvoje; Strategický cíl 8: Vzdělávání v kultuře a kultura ve vzdělání; Strategický cíl 9: Rozvinout potenciál kulturních a kreativních odvětví).

Mise Koncepce: Koncepce rozvoje kultury SMO stanovuje nezbytné principy a pravidla pro naplnění vize města Ostravy v oblasti kultury v roce 2030.

Priorita A: Infrastruktura a městský rozvoj

Strategický cíl 1: Dobudovat kulturní infrastrukturu odpovídající centru metropolitního regionu evropského významu

Cílem je dobudovat doposud absentující kulturní infrastrukturu centra metropolitního regionu.

Ostrava je centrem jednoho ze tří metropolitních regionů evropského významu v Česku. Nicméně v oblasti kulturní infrastruktury chybí městu klíčové prvky, které jsou vnímány u těchto center jako standardní. Proto je nezbytné tyto prvky dobudovat a umožnit Ostravě plně rozvinout tuto roli.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Kulturní infrastruktura, podobně jako jakýkoliv jiný typ infrastruktury, je nutný předpoklad pro realizaci kulturních aktivit všech typů. V případě Ostravy je pak nutno zohlednit skutečnost, že plánovaná infrastruktura na jejím území, a zejména pak vlajkové projekty, má význam pro celou aglomeraci o 800 tisíc obyvatelích, respektive celý kraj. Jelikož Koncepce pracuje v úzké provázanosti s jinými strategickými dokumenty, zahrnutí identifikovaných vlajkových projektů (Koncertního sálu včetně rekonstrukce Domu kultury města Ostravy, Moravskoslezská vědecká knihovna, dostavba GVUO – Bílý stín) vychází ze strategií města, ale i kraje a státu. Koncepce neřeší dopodrobna potřebnost těchto projektů, neboť ta byla identifikována a definována na jiných místech. Prozatím nevyjasněná zůstává potřebnost projektu MUZEUM+ v kontextu města Ostravy, ačkoliv se jedná o strategický projekt Moravskoslezského kraje. Svým plánovaným zaměřením nekoresponduje s identifikovanou potřebou paměťové instituce zaměřené na průmyslové dědictví. Proto je nezbytné, aby započala intenzivní debata o harmonizaci plánovaného projektu s potřebami města Ostravy, což je vzhledem k počátečnímu stádiu projektu žádoucí.

Důležitou ambicí Koncepce je taktéž napojit plánované vlajkové projekty do urbánního, ekonomického a sociálního života města a posílit jejich multiplikační efekty. Současně, na což poukazují bohaté zkušenosti z podobných měst, by bylo chybou ignorovat další, objemově menší infrastrukturní projekty, případně malé projekty. Výsledky průzkumů v Ostravě poukazují na nedostatek určitých typů prostor pro kulturní aktivity. Zejména u menších projektů by měl být kladen důraz na využití stávající infrastruktury. Taktéž nelze opomíjet údržbu stávající infrastruktury.

→ **Typové opatření**
Koordinovaná podpora výstavby plánovaných (vlajkových) infrastrukturních projektů

Vlajkové projekty plánované na území města Ostravy jsou založeny na sdíleném financování města, kraje a státu. Proto je potřeba udržovat a rozvíjet partnerství mezi městem a krajem při vyjednávání o spolupráci s institucemi mimo region. Předpokladem je pak intenzivní komunikace a kooperace na pravidelné bázi a prezentování podpůrných argumentů formulovaných na základě společného konsensu.

→ **Typové opatření**
Tvorba ucelených plánů na integraci vlajkových projektů do prostorových struktur města (lokalita, obvod) a metropolitního regionu

Zkušenosti s plánováním a realizací vlajkových projektů jasně dokazují, že klíčovým faktorem úspěšnosti je jejich integrace do organismu města. Při nerespektování této zkušenosti hrozí, že se tyto projekty stanou izolovanými ostrovy bez pozitivního vlivu na město, či jinak vyjádřeno, nestanou se „radiačními centry urbánní obnovy“. Plánované projekty Koncertního sálu a Moravskoslezské vědecké knihovny spolu prostorově bezprostředně sousedí a doplňují již existující infrastruktury (princip koncentrace), přičemž jejich realizace může dát vzniknout novému subcentru v rámci města Ostravy, které však bude mít z hlediska dosahu a dopadu metropolitní dimenzi. De facto mohou napomoci k prostorovému rozšíření centra Ostravy směrem na východ. V rámci města Ostravy, kvalitní konektivita k existujícím (např. DOV) či plánovaným projektům (městská galerie PLATO, projekty OU na Černé louce) vytváří nezbytný předpoklad pro generování synergických (multiplikačních) efektů.

→ **Typové opatření**

Posílení komunikace a podpůrná opatření pro multiplikační efekty pro kulturní a kreativní odvětví

Plánované infrastrukturní projekty mohou plnit významnou funkci v místní kreativní ekologii a mohou přispívat k vytvoření potřebné kritické masy. Velké projekty a instituce mají potenciál sehrávat roli klíčových prvků v místních sítích a aktivně zprostředkovávat pro kreativní odvětví přístup k informacím a na trh. Do jisté míry mohou kompenzovat slabou privátní poptávku. Tyto efekty však nevznikají spontánně, ale potřebují koordinovanou akci.

→ **Typové opatření**

Infrastruktura jako „umožňující“ a nikoliv limitující faktor kulturních aktivit

Infrastruktura je zásadní předpoklad. Podpora kulturní infrastruktury by tak měla směřovat k vytváření a organizování příležitostí v podobě dostupných prostorů a ploch pro realizaci různorodých kulturních aktivit. Zdá se totiž, že „Kreativita v rozvoji města se rozvíjí tam [...], kde je nonkonformistům, kreativním squatterům a mikro-developerům dána svoboda v tom, co chtějí dělat a na místech, kde tyto aktivity mohou vykonávat.“ (Kunzmann, 2005, s. 10).

Příklady projektů:

- Koncertní sál JFO a rekonstrukce DKMO
- Moravskoslezská vědecká knihovna
- Dostavba GVUO
- Muzeum+
- Klastr umění a designu
- Muzeum dopravy
- OSTRAVICA – projekt krajského kreativního centra
- Modernizace technologických zařízení jeviště DJM
- Rekonstrukce výstavního Pavilonu G na Černé louce

Strategický cíl 2: Integrovat kulturní infrastrukturu do městského organismu a městské obnovy

Cílem je plně využít potenciál kulturních aktivit pro městskou obnovu.

Ostrava se vyznačuje nesourodou a fragmentovanou městskou strukturou s řadou bariér. Nejen existující, ale i plánované projekty je tak potřeba funkčně propojit a posílit jejich vzájemné synergické efekty. Mimo to ani fyzický vzhled a kvalita veřejného prostoru není vnímána pozitivně, přičemž kulturní aktivity mohou významně napomoci ke změně.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Ostrava je městem prostorově roztržitým řadou fyzických a funkčních bariér. I proto se jeví jako vysoce důležité zlepšit dostupnost prostřednictvím všech způsobů dopravy a vzájemně propojit klíčové prvky kulturní infrastruktury. Město se potýká s, z velké části zděděným, neatraktivním fyzickým prostředím a nevyužitými prostory a plochami. Ty však mohou sloužit jako určité kulturní laboratoře pro testování a rozvoj různorodých kulturních aktivit. Taktéž, což se už z části děje, mohou přispět ke zlepšení vzhledu veřejného městského prostoru a rozvoji pouliční kultury. Potřebnost těchto aktivit potvrzují i výsledky šetření mezi studenty SŠ a VŠ.

→ **Typové opatření** **Koncepce walkability (průchodnosti) vybraných urbánních koridorů ve vazbě na kulturní infrastrukturu**

Průchodnost městského prostoru či obecněji vstřícnost k chůzi není jen otázkou ryze dopravní. V případě Ostravy lze, v obecnější rovině, identifikovat dvě hlavní bariéry – existenci fyzických bariér a zanedbaný fyzický prostor. Za modelový příklad lze uvést spojení pěší chůzí od plánovaného objektu městské galerie PLATO k současnému Domu kultury města Ostravy nebo od městské galerie PLATO ke GVUO. Ostatně nízkou kvalitou walkability se vyznačují i hlavní ulice v centru Ostravy. Proto je potřeba provést urbánní audit a na jeho základě navrhnout změny vybraných „urbánních koridorů“ spojující hlavní objekty současné, ale také budoucí plánované infrastruktury.

→ **Typové opatření** **Podpora kulturních aktivit ve vazbě na Refill a podpora dočasných forem kulturních aktivit**

Dosavadní aktivity Refill prokázaly svoji životaschopnost, a proto je vhodné v nich pokračovat. Taktéž dosavadní zkušenosti s dočasným využitím ploch se ukazuje jako úspěšná. Proto je potřeba tento typ aktivit podporovat. Současně by bylo vhodné začlenění dočasného využití do harmonogramu chystaných infrastrukturních projektů. Dále se nabízí vytipování ploch jednak pro umělecké intervence (např. graffiti, muralartové malby apod.) a rovněž pro propagaci kultury v souladu s nařízením města.

Neatraktivní stav fyzického prostředí, zejména některých míst je dlouhodobý problém. Proto je vhodné vytipovat místa s negativní image a pro ně připravit a realizovat specifické kulturní intervence. Pouliční kultura by měla být zapojena do města ve větší míře, a to systematicky a organicky. Město implementuje regulaci reklamního smogu, což je naprosto v souladu se snahami o kultivaci veřejného prostoru. Tento regulační nástroj by měl být doplněn možnostmi propagace kultury v souladu s tímto přístupem a vytipováním k tomu vhodných ploch. Význam upoutávek ve veřejném prostoru má, jak ukazují výzkumy, stále velký význam.

Příklady projektů:

- Refill
- Sdíčko Poruba
- Galerie Dukla
- Zažít Ostravu jinak
- Cinema Royal
- Festival Kukačka
- Úprava Umělecké ulice a další intervence podle strategického plánu rozvoje města

→ **Typové opatření**

Respektovat a aplikovat principy architektonických a architektonicko-urbanistických soutěží/soutěží na kvalitu při realizaci projektů kulturní infrastruktury

V co nejširší míře na projekty z položky infrastruktura (počítající s urbanistickým a architektonickým začleněním kulturních počínů do struktury města), uplatňovat architektonické a architektonicko-urbanistické soutěže za spolupráce s Českou komorou architektů a s odbornou veřejností města. Soutěže jsou organizovány na vysoké úrovni – tj. je věnována velká pozornost pořízení základní dokumentace, pečlivě se zpracovává požadovaný program rekonstruovaných či nově zřizovaných budov, dále je precizně připravena porota z odborníků celostátního či mezinárodního renomé, jsou voleny realistické termíny naplnění soutěže a ustaveno odpovídající ocenění ve formě finančních odměn a důsledného uplatňování výsledků soutěží. Potřebnost u individuálních projektů by měla být v kompetenci odborných subjektů jako například MAPPA. U objemově menších projektů využívat soutěže zohledňující kvalitu jako klíčový parametr se zapojením odborné poroty.

Priorita B: Organizace, finance a grantová politika

Strategický cíl 3: Zefektivnění organizace kultury na městské, regionální, národní a nadnárodní úrovni

Cílem je mít do roku 2030 vnitřně propojenou a spolupracující kulturní scénu schopnou komunikovat s vnějším prostředím. Ostravské subjekty budou aktivně spolupracovat nejen mezi sebou, ale i se subjekty na regionální, národní, respektive mezinárodní úrovni.

Tento strategický cíl se velmi úzce prolíná s prioritou Komunikace, Program a Vzdělávání. Nicméně vzhledem k důležitosti témat a jejich řešení v rámci pracovní skupiny jsou vybraná typová opatření uvedena i zde.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Město Ostrava se skládá z 23 obvodů a je zároveň sídlem Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, kdy i tato instituce významně ovlivňuje kulturní aktivity ve městě. Kultura ve své celé šíři nespadá pouze pod odbor kultury a volnočasových aktivit města Ostravy. Co do činění s kulturními aktivitami mají i další odbory – jako např. kancelář primátora, odbor dopravy a útvar hlavního architekta města. Do kulturního života vstupují kulturní instituce zřizované městem, privátní subjekty, nezávislá scéna, neziskové organizace, inovační centra, městské obvody a další aktéři, jejichž činnost je třeba aktivně koordinovat s cílem podpory rozvoje kultury.

→ **Typové opatření**

Organizačně zajistit naplňování Koncepce funkčním pracovním místem/ Zřízení funkce (instituce) tzv. kulturního koordinátora

Evaluace úspěšně realizovaných kulturních koncepcí z jiných měst jasně prokazují nezbytnost organizačního zajištění. Pokud má být Koncepce v Ostravě skutečně naplňována, je žádoucí zajistit organizační zázemí, protože stávající kapacity jsou omezené. Zde se jedná o navrhované opatření z předchozí Koncepce, není to tedy návrh nový. V rámci všech pracovních komisí panovala většinová shoda na potřebě koordinátora. Náplň činnosti koordinátora bylo navrhováno několik: naplňování Koncepce, síťování, informování, koordinace, poradenství, podpora při získávání finančních prostředků, komunikace, sladování programu a marketingu, sladování vizí ředitelů příspěvkových organizací, starostů, náměstků a napříč odbory MMO. Zde je vhodné podotknout, že cílem není unifikace kultury, ale koordinace jejích různorodých projevů tak, aby docházelo k synergii spíše než kolizi. Stručně vyjádřeno, hlavní rolí kulturního koordinátora bude především plnění role servisu a podpory kulturních subjektů. Klíčovou otázkou však zůstává forma fungování a systém financování koordinátora. V zahraničí existují externí agentury, které toto mají na starosti. Bylo také zmíněno, že agenda koordinátora by byla natolik široká, že by tuto pozici neměl zastávat 1 člověk, ale personální zabezpečení by bylo potřeba širší, což může záměr prodražit. V příloze č. 6 je vypracovaný přehled náplně práce kulturního koordinátora, respektive Centra pro podporu kulturních a kreativních odvětví. Vytvoření funkčního pracovního místa a zvolení vhodné institucionální formy kulturního koordinátora bude jednou z aktivit nové pracovní skupiny pro naplňování koncepce.

→ **Typové opatření**

Optimalizace komunikace mezi odbory na magistrátu, mezi městem a krajem a kulturními aktéry, dále města i kraje s vládní úrovní

Opatření, které se opět prolíná s několika dalšími, spočívá v nutnosti posílení spolupráce kraje a města. Důvodem je nejen fakt, že kraj je zřizovatelem několika klíčových kulturních příspěvkových organizací v Ostravě a investuje do kultury nemalé finanční prostředky, ale zároveň nevyužitý potenciál, který možnost zlepšení spolupráce skýtá. Nutnými kroky tohoto opatření je:

1. Definice témat a oblastí spolupráce.
2. Nastavení pravidelné komunikace mezi městem a krajem v oblasti kultury (ale i dalších oblastech).
3. Zvýšení podpory komunikace ze strany města směrem ke krajským institucím a obráceně (město vychází vstříc v oblasti propagace, realizace akcí ve městě a veřejném prostoru). Dle účastníků pracovní skupiny není komunikace ideální, nejedná se jen o koordinaci akcí, ale například o fakt, že organizace zřizované krajem z principu nedostávají podporu z města a obráceně. Toto téma si zaslouží hlubší analýzu.

→ **Typové opatření**
Posílení spolupráce mezi kulturními aktéry v rámci jednotlivých obvodů a napříč obvody

Z individualizovaných rozhovorů i pracovních skupin vyplynula potřeba koordinované spolupráce mezi organizátory kulturních akcí a obvodem (a obvody navzájem), například při sdílení techniky, informování o termínech akcí nebo při vzájemné propagaci.

→ **Typové opatření**
Nadefinování role bývalého Ostravského informačního centra – nyní Černá louka a.s. – v koordinaci, komunikaci a propagaci kulturních akcí

Na webu OSTRAVAINFO!!! funguje kulturní kalendář, do kterého mohou zapisovat akce sami pořadatelé. Tato možnost je málo využívána. Zůstává dlouhodobým úkolem motivovat kulturní pořadatele, aby do něj s větším předstihem akce zaznamenávali. Stejně jako turistická informační centra OSTRAVAINFO!!! existují i další platformy s nevyužitým potenciálem, např. internetový deník Ostravan.cz. Při definování rolí v koordinaci, komunikaci a rozvoji kultury je třeba brát v úvahu, že různé platformy jsou vhodné pro různé cílové skupiny.

→ **Typový projekt**
Vytvoření základního kulturního kalendáře (primárně na úrovni obvodů)

Kulturní kalendář by měl nabídnout přehled nejvýznamnějších opakujících se akcí s cílem možného plánování termínů, bookování prostor, lidských zdrojů, služeb a podobně. Kulturní aktéři narážejí na malou až žádnou koordinaci akcí, která by měla předcházet tříštění publika a kolizi termínů. Kolizní kalendář je koncipován jako interní kalendář sloužící kulturním aktérům, kteří do něj mají přístup a mohou do něj vkládat údaje. Umístění kulturní akce k určitému datu slouží jako vodítko či informace pro další, kteří by chtěli ve stejném termínu akci pořádat. Pro obvod, respektive město, může být kolizní kalendář nástrojem pro monitorování kulturních akcí, které může například podpořit v rámci marketingu a propagace města. Viz například koordinace v rámci Kulturní zařízení Ostrava-Jih a DK Akord.

Strategický cíl 4: Optimalizace financování kultury s cílem podpory prioritních aktivit

Cílem je zachovat udržitelný objem financí směřovaný na kulturu a podpora vícezdrojového systému financování kultury.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Finanční podpora města Ostravy se pohybuje v posledních letech okolo 8–10 % z celkového rozpočtu, což je částka srovnatelná s výdaji velkých měst v České republice, případně i v zahraničí. Součástí financování je také grantová kulturní politika, jejíž stávající model, ač po řadě úprav v minulém období, shledává kulturní scéna stále za nepřiliš optimální (administrativní zátěž, harmonogram apod.). Z hlediska organizačního lze identifikovat určité deficity, protože stávající kapacity odboru kultury a volnočasových aktivit jsou omezené (viz výše). Mimo to podpora a rozvoj kultury se netýká jen odboru kultury a volnočasových aktivit, ale zasahuje i do agendy dalších odborů. S poklesem počtu obyvatel města Ostravy a nejasným vývojem ohledně veřejných financí v souvislosti s epidemií COVID-19 je na místě hledat úspory například v provozních nákladech a finance účelově a strategicky směřovat na definované prioritní aktivity. Prioritní aktivity by měly vycházet z principů Koncepce. Dále je nutné umět se orientovat a aktivně využívat možností externích finančních zdrojů, ať už z veřejných, či soukromých prostředků. Tyto prioritní aktivity by měly vycházet z principů Koncepce.

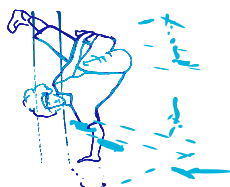
Na základě rozhovorů a analýz bylo zjištěno, že absorpční kapacita ve vztahu k externím zdrojům financování není dostatečná, zejména z toho důvodu, že kulturní instituce nemají dostatek lidských kapacit, znalostí a informací. Přehledu možných zdrojů financování se věnuje podrobně příloha č. 5, která taktéž analyzuje význam a roli kultury ve strategických, koncepčních a rozvojových dokumentech externích aktérů. Samostatnou otázkou je hodnocení stavu a potenciálu kulturních a kreativních odvětví, kterým se věnuje priorita D.

→ **Typové opatření** **Seznámení se s nástroji finanční i nefinanční podpory kultury v období nečekaných krizí**

Základní přehled nástrojů finanční i nefinanční podpory a přehled možných opatření pro oživení KKO ve městě byl vypracován autory Koncepce v období prvního nařízeného omezení činnosti institucí v souvislosti s šířením COVID-19 během jara 2020.

Formy přímé ekonomické podpory

- A. Nerevokovat dotační řízení, tzn. nevyžadovat vrácení dotace, i když projekty nemohou být nyní realizovány, dohodnout se na změně projektu
- B. Urychlit vyplácení dotace
- C. Založit fond na podporu KKO pro všechny kulturní organizace ve městě

Formy nepřímé ekonomické podpory

- A. Odpuštění, nebo snížení nájmu z nemovitostí
- B. Odpuštění místních poplatků (např. zábor veřejného prostranství)
- C. Upřednostňování místních aktérů KKO při nákupu služeb, produktů nebo zaměstnávání
- D. Marketingová podpora probíhajících iniciativ a online akcí na komunikačních kanálech města a kraje

Mimeoekonomická podpora

- A. Mapování a analýza mimořádných opatření
- B. Zřízení infolinky pro KKO
- C. Informování a výzvy občanům, aby např. nevraceli vstupenky a podpořili místní scénu

Vybraná možná opatření pro oživení KKO ve městě

- A. Zřízení speciálního fondu na podporu KKO pro všechny kulturní organizace
- B. Zohlednění současné situace a úprava grantových schémat města pro další rok
- C. Upřednostňování místních aktérů KKO při nákupu služeb, produktů nebo zaměstnávání
- D. Příprava krizových plánů
- E. Zřízení koordinátora KKO
- F. Založení podpůrné kulturní platformy
- G. Realizace podpůrné marketingové kampaně pro oživení KKO

→ Typové opatření Podpora vícezdrojového financování

Ostravské instituce nežádají o podporu z externích dotačních zdrojů, ať už kvůli náročnosti podmínek nebo neznalosti možností. Je třeba zajistit takovou podporu (informační, administrace, zprostředkování kontaktů), aby byly ostravské kulturní instituce, ale i město motivovány se do vícezdrojového financování zapojit. Pro základní přehled můžeme zmínit například fondy Evropské unie, Visegrádský fond, Fondy EHP a Norska, Technologickou agenturu České republiky, Ministerstvo kultury, Ministerstvo průmyslu a obchodu, různé nadace a fondy, ale i soukromé firmy a individuální donory. Důležitou úlohu při informování, identifikaci příležitostí a metodické podpoře při zpracování žádostí může sehrát kulturní koordinátor.

→ **Typové opatření**

Identifikace možnosti úspor v oblasti sdílených služeb apod. a implementaci příslušných úsporných opatření tak, aby nebyla dotčena kvalita poskytovaných služeb a různorodost kultury

Sdílení určitých produktů a služeb, které ke svému fungování potřebuje zajistit více ostravských institucí, může vést ke snížení nákladů na provoz. Může se jednat o grafické služby, jednotný systém pro nákup vstupenek, dopravu, náklady na komunikaci a další. Identifikace těchto produktů a služeb a zprostředkování nabídek od poskytovatelů potřebných produktů a služeb může být činností kulturního koordinátora. Nicméně tyto aktivity musí být důkladně promyšleny a individualizovány dle potřeb konkrétních subjektů a projektů.

Strategický cíl 5: Optimalizace grantové politiky

Cílem je nastavit grantovou politiku v souladu s požadavky města a ostravské kulturní scény a poskytnout metodickou podporu a vzdělávání v této oblasti.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

V rámci optimalizace grantové politiky města bylo v minulém období realizováno několik změn. Byly zavedeny víceleté granty (přehled podpořených projektů viz příloha č. 7) a granty určené na podporu speciálních akcí – například oslavy 30 let od sametové revoluce. Řada opatření navrhovaných v minulé koncepci však realizována nebyla a i na základě podnětů pracovní skupiny byla navržena další opatření vedoucí k žádoucí úpravě grantové politiky ve městě.

→ **Typové opatření**

Vyčlenění části kulturních grantů pouze pro nové projekty (živé umění)

V rámci úprav grantového systému je navrženo podpořit specificky programy původní lokální tvorby (zejména místem původní, invenční a autentické). Ideální představou by bylo alokovat cca 5 % z rozpočtu grantové politiky na inovativní a experimentální produkty a služby a začít zohledňovat prostorové dopady podporovaných akcí. Zásadními principy pro podporu inovativních projektů je rozmanitost, originalita, nové propojení a přínos pro rozvoj. Může jít o podporu projektů pro zpřístupnění umění (pouliční umění), umělecké rezidence, podporu koprodukčních projektů, multižánrových a mezioborových projektů, vzdělávání, kulturní a sociálně-kulturní inovace. Měl by být zaveden transparentní systém pro zveřejňování a výběr těchto projektů, a pokud komise kultury shledá za vhodné, tak by měly být vybrané projekty podrobeny externímu posouzení.

→ **Typové opatření**

Snížení administrativní zátěže spojené s žádostmi o granty a jejich digitalizace

Již během tvorby koncepce byly jako reakce na požadavky kulturních aktérů odborem kultury započaty snahy o snížení administrativní zátěže při podávání grantových žádostí. Cílem je vytvořit uživatelsky přívětivý online systém, který by umožnil nahrávat celou žádost elektronicky a nenutil uživatele každý rok vkládat stejné přílohy a povinné dokumenty.

→ **Typový projekt**
Vytvoření online formuláře na zaslání grantových žádostí s možností uložení opakovaných dokladů, informací apod. bez nutnosti dokládat je při každé žádosti. Zrušení odevzdávání grantových žádostí na CD.

→ **Typové opatření**
Optimalizace termínu vyhlášení grantové podpory

Již během příprav koncepce vyslyšel odbor kultury návrh na optimalizaci termínu vyhlášení grantové podpory. Zástupcům kulturní scény napomůže posun termínů k lepšímu plánování a přípravě podpořených projektů. Cílem je vyhlášovat výzvu na příjem grantových žádostí v červnu a výsledky oznamovat v prosinci. K posunu termínů by mělo pilotně dojít v roce 2021.

→ **Typové opatření**
Systematicky a pravidelně vzdělávat zájemce o grantovou podporu ze strany města/obvodu

Zástupci kulturní scény nejsou z řady důvodů vybaveni potřebnými znalostmi a dovednostmi pro psaní grantových žádostí. Svoji energii vkládají do vlastní tvorby a "úřednický styl a forma komunikace" jim je v mnoha případech cizí. Cílem tohoto opatření je poskytnout kreativcům, ale i kulturním manažerům pomocnou ruku při zpracování grantových žádostí ve formě veřejných seminářů a školení, které budou probíhat ať už prezenční či online formou.

→ **Typové opatření**
Rozlišení a propagace role obvodů a statutárního města v podpoře kultury

Vedle magistrátu města Ostravy i ostravské obvody disponují rozpočtem na podporu kultury a umění. Řada institucí však o této možnosti není informovaná. Grantovým schémátům na poskytování podpory kultury na úrovni obvodů (a nejen jim) by měla být věnována patřičná propagace.

→ **Typový projekt**
Komunikační kampaň s cílem informovat o možnostech podpory kultury ze strany městských obvodů

Komunikační kampaň by měla být realizována s ohledem na různé cílové skupiny, kampaň lze uskutečnit prostřednictvím online (webové stránky, sociální sítě) i offline komunikačních nástrojů (články v tištěných médiích apod.).

→ **Typový projekt**
Realizování pravidelných seminářů s cílem proškolit žadatele o granty, tzv. „Jak psát granty a kde žádat“

Semináře lze realizovat jak online, tak prezenčně.

Priorita C: Program, komunikace a vzdělávání

Strategický cíl 6: Rozšíření programu o nové aktivity

Cílem prioritní oblasti je do roku 2030 rozšířit programovou nabídku o nové aktivity, které přilákají nové návštěvníky, nejevící doposud o kulturu příliš zájem. Jako klíčové se pro naplnění priority jeví i podpora subkultur, které jsou často zdrojem živé kultury.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Navzdory tomu, že se na území města Ostravy nachází řada velkých festivalů a kulturních institucí s pevným místem na kulturní scéně, stále chybí opatření podporující menší události vhodné k lákání nových zájemců o kulturu. Tato priorita má částečně průnik s prioritou B, zejména po organizační stránce, nicméně jedná se primárně o programovou nabídku. Za nové aktivity jsou považované organické projekty, které reagují na dané místo. Aktivity, které zatím chybí, mohou být importovány zvnějšku, ale musí reagovat na Ostravu. Pokud vzniknou v Ostravě, měly by být preferovány před dovezenou produkcí zvnějšku, pokud dojde k duplicitě.

→ **Typové opatření** **Finanční podpora seminářů a konferencí**

Opatření reaguje na potřebu hlubšího propojení ostravské kulturní scény s mezinárodní kulturní scénou. Podpora seminářů a konferencí zaměřených na různá kulturní témata za účasti zahraničních přednášejících napomohou k transferu nápadů ze zahraničí. Toto opatření by se nemělo soustředit pouze na témata správy kultury, ale i na témata rozvoje kultury ve smyslu inspirace a hledání nových cest a kombinací.

→ **Typové opatření** **Tvorba nových kombinovaných zážitků pro přilákání nových diváků**

Ostravu v současnosti trápí nízký zájem o kulturu u poměrně početných skupin jejích obyvatel. Náplní tohoto opatření by mělo být lákání právě těchto skupin prostřednictvím tvorby nových zážitků. Nové kulturní zážitky pomohou při odbourávání předsudků u těchto skupin, které nepovažují kulturu za nutnou součást jejich života. Opatření by mělo kulturu přibližovat běžným obyvatelům města a představovat ji v novém moderním provedení. Příkladem může být videomapping doplněný o koncert vážné hudby či obdobné kombinované aktivity, které pomocí své atraktivity přitáhnou širší spektrum zájemců.

→ **Typové opatření** **Rozšíření nabídky pouliční a dostupné kultury**

Opatření vychází z výsledků dotazníkového šetření mezi studenty SŠ a VŠ v Ostravě, ve kterém byla zaznamenána potřeba rozšířit nabídku dostupné a pouliční kultury. Opatření vedle rozšíření zmíněné nabídky rovněž povede k oživení veřejného prostoru, který má u studentů, ale i ostatních obyvatel města nízké hodnocení.

→ **Typové opatření**

Podpora subkultur a jejich aktivit jakožto zdroje živé kultury

Subkultury představují podhoubí rozvoje živé kultury, přičemž umělci často realizují své aktivity za minimální podpory ze strany veřejného sektoru. Cílem opatření je podporovat subkultury (nejen finančně, ale i prostřednictvím zázemí a propagací) tak, aby docházelo k rozvoji a zvyšující se intenzitě jejich aktivit.

→ **Typové opatření**

Rozšíření a optimalizace nabídky kultury i pro seniory

Při jednáních pracovních skupin vyšlo najevo, že vedle optimalizace programu pro studenty, respektive mladé obyvatele Ostravy je rovněž potřeba reagovat na narůstající počet seniorů ve městě a přizpůsobit programovou nabídku i jim.

Strategický cíl 7: Komunikace jako předpoklad rozvoje

Cílem je do roku 2030 výrazně zlepšit komunikaci nejen mezi kulturními subjekty a umělci navzájem, ale i mezi kulturními tvůrci a zájemci o kulturu.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Navržená typová opatření reagují na identifikované slabiny a bariéry v komunikaci mezi a napříč veřejnou správou a kulturní scénou. Opatření rovněž reagují na rezervy v komunikaci ve směru k odběratelům kultury. Jednotlivá opatření mají vést k aktivizaci vnitřního potenciálu, který se v Ostravě nalézá, a vytvořit tak jeden z impulzů, které napomůžou k rozvoji kultury.

→ **Typové opatření**

Pravidelná neformální setkávání kulturních aktérů

Toto typové opatření reaguje na potřebu kulturní scény Ostravy se pravidelně scházet, což umožní šíření informací, sdílení zkušeností a kontaktů mezi různými aktéry. Opatření má skrze komunikaci zlepšit fungování a organizaci kultury. Je doporučeno tato setkání realizovat na různých místech a v různých formátech.

→ **Typové opatření**

Optimalizace komunikace s návštěvníky

Opatření vychází z výsledků dotazníkového šetření mezi studenty SŠ a VŠ. Jedno z důležitých zjištění poukazuje na to, že je prostor pro zlepšení komunikace mezi kulturními subjekty a návštěvníky. Zejména je pak doporučováno zjistit, jaké komunikační kanály návštěvníci jednotlivých institucí preferují a ty především využívat.

Strategický cíl 8: Vzdělávání v kultuře a kultura ve vzdělávání

Cílem je vytvořit kvalitní a systematizovanou nabídku vzdělávání zejména pro mladší obyvatele města, kulturní aktéry a umělce a propojení současného vzdělávacího systému s praxí.

Zdůvodnění a provázanost cíle s analytickou částí

Město Ostrava díky své průmyslové minulosti stále potřebuje komplexní přístup ke vzdělávání svých občanů, který by v konečném důsledku měl vést k narůstajícímu zájmu o kulturu a umění. Výzkum realizovaný mezi studenty SŠ a VŠ v Ostravě prokázal, že existuje přímá úměra mezi tím, nakolik studenti navštěvují kulturní akce, a tím, nakolik jsou kulturně založení jejich rodiče. Bylo prokázáno, že děti obyvatel, kteří chodí častěji za kulturou, mají tendenci rovněž chodit častěji za kulturou a naopak. Dalším klíčovým zjištěním je, že studenti, kteří v dětství docházeli do umělecky zaměřených kroužků, navštěvují kulturní akce výrazně častěji než děti bez této zkušenosti. Vzdělávání obyvatel již od dětství hraje tedy zásadní roli v tom, nakolik budou kulturní akce v budoucnu navštěvovány. Pro naplnění tohoto strategického cíle je tedy nutné se zaměřit na soustavné vzdělávání dětí v oblasti umění. Opatření se však netýká pouze dětí, ale i studentů, kteří v současnosti jeví poměrně nízký zájem o zapojení do kulturního dění. Zde je potřeba hlubší integrace fakulty umění do místní kulturní scény, například skrze nabídku praxí a úpravu studijních programů. Vzdělávání v oblasti umění je nanejvýše vhodné realizovat i pro již etablované umělce a další kulturní aktéry, aby byly prohloubeny jejich kompetence.

→ Typové opatření

Vznik vzdělávací platformy pro kulturní aktéry

Opatření vychází z jednání pracovních skupin, kdy byla identifikována potřeba vytvoření platformy, která by aktéry pohybující se v kultuře vzdělávala v různých oblastech od nových trendů v umění, finanční a grantové gramotnosti, možností čerpání grantů, až po řízení kulturních institucí apod. Tyto kompetence mohou napomoci úspěchu v kulturním provozu.

→ Typové opatření

Podpora širšího propojení škol a kulturních institucí na vzdělávání dětí a proškolení učitelů

Při jednáních pracovních skupin se poměrně často opakovala myšlenka, že sami umělci či další aktéři v současnosti zapojení do kulturní scény v dětství nebyli řádně vedeni k zájmu o umění. Vzdělávací systém se sice pokouší u dětí skrze návštěvy různých představení či expozic prohloubit zájem o umění, nicméně tato snaha je málo efektivní. Příčina byla identifikována v nízké schopnosti pedagogů umění dětem více přiblížit, a tak je potřeba začít s proškolením učitelů v této oblasti. Jako vhodným partnerem pro toto opatření se jeví Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, která může tuto oblast částečně pokrýt ve svých studijních programech. Opatření by mělo být rozšířeno o další aktivity jako příprava vhodné a atraktivní programové nabídky pro školy, a to jak na území města Ostravy, tak MSK.

→ **Typové opatření**
Rozšíření a optimalizace nabídky kulturně zaměřených kroužků a aktivit pro děti a dospívající

Rozšíření nabídky kroužků a podobných aktivit představuje jeden ze základních kamenů, na kterých musí kulturní politika v budoucnu stavět, aby se zvýšil zájem o program kulturních institucí a docházelo k výchově nových talentů.

→ **Typové opatření**
Posílení pozice univerzit, jakožto důležitého zdroje a nositelů kultury města Ostravy

Fakulta umění představuje druhou nejmladší fakultu Ostravské univerzity. Svou činnost soustřeďuje v současnosti primárně na vzdělávací činnost. Cílem opatření je prohloubit spolupráci této fakulty s ostravskou kulturní scénou. Fakulta takto bude naplňovat svou tzv. třetí roli univerzity. Třetí role univerzit zahrnuje taktéž podporu a rozvoj vlastní kulturní a umělecké úrovně, čímž studenty přirozeně vychovává jako náročné konzumenty a aktivní, kritické a kreativní bytosti. Opomenout nelze taktéž roli univerzit jako kulturního prostoru, a proto je potřeba klást důraz na architektonickou kvalitu a zapojení umění do těchto prostorů.

→ **Typové opatření**
Zavedení letní školy pro amatérské zájemce o tvorbu umění

V současnosti již řada kulturních institucí nabízí různé kurzy pro obyvatele města. Tyto kurzy by bylo vhodné zastřešit jednotnou značkou, společně je propagovat a optimalizovat a následně i rozšířit nabídku o chybějící aktivity pro zájemce z řad amatérských zájemců o kulturu.

→ **Typové opatření**
Prohloubení a intenzifikace zapojení studentů do kulturních aktivit

Jednou z bariér, které brání ostravské kulturní scéně v rozvoji, je nízký zájem studentů SŠ a VŠ o zapojení se do kulturního dění. Tímto dochází k omezení šíření nových nápadů a přístupů, ale i k omezení výchovy nové generace umělců a profesí s ní spojených. Studenty se také jeví jako vhodné, alespoň v omezené míře, finančně motivovat. Pro úspěšnou realizaci tohoto opatření je potřeba posílit komunikaci mezi kulturními subjekty a vzdělávacími zařízeními.

Priorita D: Kulturní a kreativní odvětví

Strategický cíl 9: Rozvinout potenciál kulturních a kreativních odvětví

Cílem je rozvinout a posílit roli a význam kulturních a kreativních odvětví v Ostravě.

Kulturní a kreativní odvětví se etablovala jako významná součást ekonomiky města. Přesto jim není věnována odpovídající pozornost a jejich cílená institucionální podpora je slabá. Pro uvolnění ekonomického, sociálního a kulturního potenciálu těchto odvětví je tak nutná systematická a plánovaná podpora.

Zdůvodnění a provázanost s analytickou částí

Důvody pro zařazení podpory rozvoje kulturních a kreativních odvětví (KKO) jsou v zásadě dvojí povahy. Za prvé je to robustní empirická evidence dokládající význam KKO pro ekonomiku města, jakož i jejich růst ve sledovaném období 2013–2020. Mimochodem Ostrava jako jediné město v Česku má zpracovanou dynamiku vývoje KKO na nejjemnější prostorové úrovni. Opomenout nelze taktéž skutečnost, že KKO jsou významným hybatelem regenerace města a taktéž vytvářejí silnou poptávku v jiných službách (například maloobchod, gastronomie) a tvoří pracovní místa, která zamezují odlivu obyvatel z města či regionu. Za druhé, méně významné, ale neopomenutelné zdůvodnění odkazuje na soulad s externími politikami a strategiemi. Konkrétně, podpora KKO je součástí opatření ve: a) Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních průmyslů, b) Strategii regionálního rozvoje 21+ (např. typové opatření 10: Napomáhat rozvoji a využití kulturního a kreativního potenciálu metropolitních území, c) Strategii Moravskoslezského kraje 2019–2027 (např. Vytváření podmínek pro nová pracovní místa v kulturně kreativních odvětvích a zvýšení podílu KKO na regionální ekonomice) a d) Strategickém rámci hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (Opatření IV.E.4.2 Podpora kulturních a kreativních odvětví). Všechny tyto politické dokumenty, ve shodě s mezinárodní evidencí (UNCTAD: Výhled kreativní ekonomiky, Agenda 21 pro kulturu apod. více viz příloha č. 4), zdůrazňují rostoucí význam KKO a také potřebu jejich institucionální podpory. Nezbytnost institucionální podpory navíc vzroste i v souvislosti s dopady COVID-19, protože KKO patří k nejvíce zasaženým odvětvím.

→ Typové opatření

Zajistit dostatečnou institucionální podporu pro rozvoj KKO prostřednictvím zřízení Centra pro podporu KKO (respektive kulturního koordinátora)

Ekonomický a sociální potenciál KKO byl empiricky doložen. Existující infrastruktura bude doplněna například výstavbou Klastru umění a designu a navazujících nových studijních oborů (Management v kulturních a kreativních odvětvích), přičemž i další projekty jsou orientovány na podporu KKO. Nadto je potřeba posílit potenciál těchto odvětví zřízením Centra pro podporu KKO (více viz priorita B. Organizace, finance a grantová politika), které může napomoci odstranit následující nedostatky (viz Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních průmyslů):

a) chybějící platformu pro networking k lepší organizaci subjektů KKO, b) překlenutí fragmentované struktury organizací a aktérů a posílení jejich spolupráce, c) nedostatečné kapacity a schopnosti čerpat externí finance pro akceleraci aktivit v KKO. Tyto nedostatky se jeví jako zásadní bariéra rozvoje KKO na území města Ostravy.

→ **Typové opatření**
Podporovat místa a prostory s mixem funkcí, respektive kultivovat prostředí pro vznik nových produktů a služeb

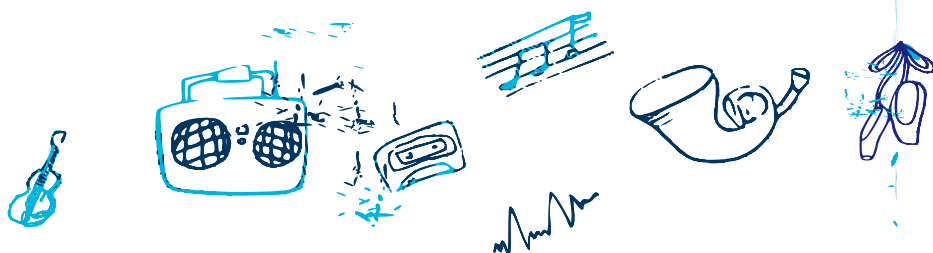
Kulturní a kreativní odvětví se vyznačují specifickou organizací práce a tvorby inovací, která je typická nestabilitou, živelností a dynamikou. Proto vyžadují i specifická místa a prostory, které podporují tento typ produkce. V prostorové perspektivě se ukazuje, že KKO v Ostravě vytvořila v centru města kreativní čtvrť. Zde můžeme uvažovat o podpoře KKO prostřednictvím nepřímých opatření na posilování osobitého a autentického mixu funkcí a podporu prostorů podněcující komunikaci a interakci (Fiducia, Pant apod.). Nepřímá opatření se rovněž mohou zaměřit na kvantitativní a kvalitativní změnu tzv. třetích míst (parky, kavárny, ulice, náměstí apod.), které mají mimo jiné pozitivní vliv na úroveň tzv. liveability a walkability. Přínosným prvkem do mixu kreativní čtvrtě může být i projekt Rekonstrukce výstavního Pavilonu G na Černé louce. Dalším typem, již povahy přímé, je podpora produkčních míst jako například již zmiňované projekty OSTRAVICA – projekt krajského kreativního centra, Kreativní akademie nebo Provozu u řeky. V neposlední řadě je vhodné dávat impulzy pro funkční propojování uvedených prostorů/aktivit mezi sebou a směrem ke kotevní kulturní infrastruktuře, ať již existující, nebo plánované.

→ **Typové opatření**
Sbírat, analyzovat a poskytovat data ohledně stavu KKO ve městě

Město Ostrava má již k dispozici určitou empirickou evidenci za KKO (viz příloha č. 8), nicméně zde stále existuje prostor pro její rozšíření, a to jak za účelem zjištění podrobnějších potřeb subjektů KKO, ale také pro potřeby propagace a evaluace těchto rychle se měnících odvětví. Tato činnost by měla být jedním z úkolů plánovaného Centra pro podporu KKO.

→ **Typové opatření**
Motivovat a podporovat subjekty KKO do dalšího vzdělávání a zapojování do mezinárodních projektů a výzev

Znalostní a finanční zdroje města a aktérů v KKO jsou logicky omezené. Pro zajištění přenosu informací z vnějšku je nezbytné zapojování se do mezinárodních projektů nebo konferencí a seminářů. Minimálně stejně důležité, a informace Konceptci to dokládají, je posílit absorpční kapacitu kulturních subjektů pro čerpání financí na regionální, národní a nadnárodní úrovni.

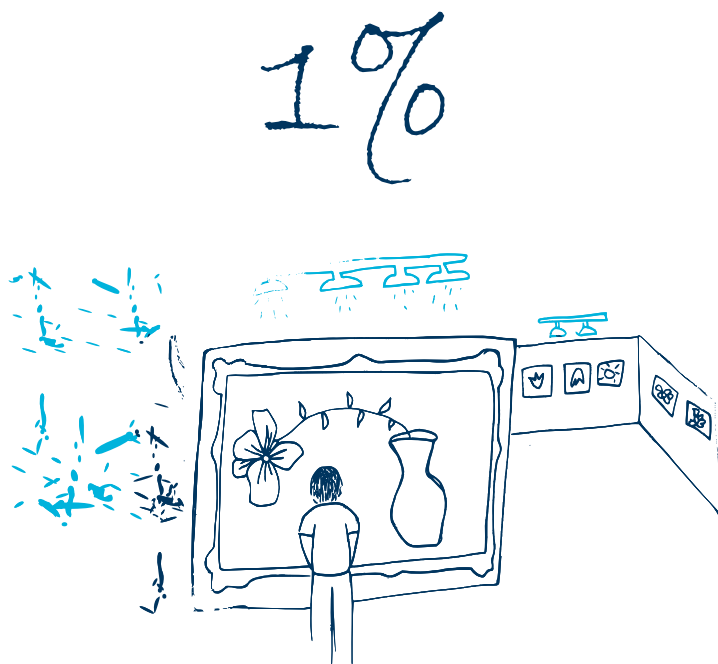

→ **Typové opatření**
Posílit poptávku po produktech KKO ze strany veřejné správy

I přes růst KKO se ukazuje, že ve městě/regionu převládá slabá (minimálně ve srovnání s Prahou nebo Brnem) poptávka po umění ze strany soukromých subjektů. Město by tedy mohlo tuto nepříznivou situaci zmírnit umístováním uměleckých děl při stavebních akcích s využitím soutěží. Lze uvažovat o alokaci 1 % ze zakázky na novostavbu nebo rekonstrukci na umělecká díla u městem financovaných projektů, a to nejen kulturních. Podobně lze využít dovednosti subjektů v KKO pro kultivaci a estetizaci veřejných prostorů a budov. Obojí představuje vzájemně výhodnou vazbu, protože město získá autentický charakter a regionální umělci zakázky a praktickou propagaci jejich práce. Ostatně, veřejně financované kulturní instituce jsou zdrojem legitimacy pro začínající umělce. Nicméně klíčovým parametrem pro výběr projektů by měla být kvalita, přičemž místo původu by měl představovat pouze doplňující parametr.

→ **Typové projekty**

- Centrum pro podporu KKO
- Klastř umění a designu
- OSTRAVICA – projekt krajského kreativního centra
- Kreativní akademie
- Provoz u řeky
- Alokace 1 % ze zakázky na novostavbu/rekonstrukci na umělecká díla u městem financovaných projektů, a to nejen kulturních

Evaluace Koncepce

Autoři Koncepce navrhnou provést její evaluaci pomocí následujících metod:

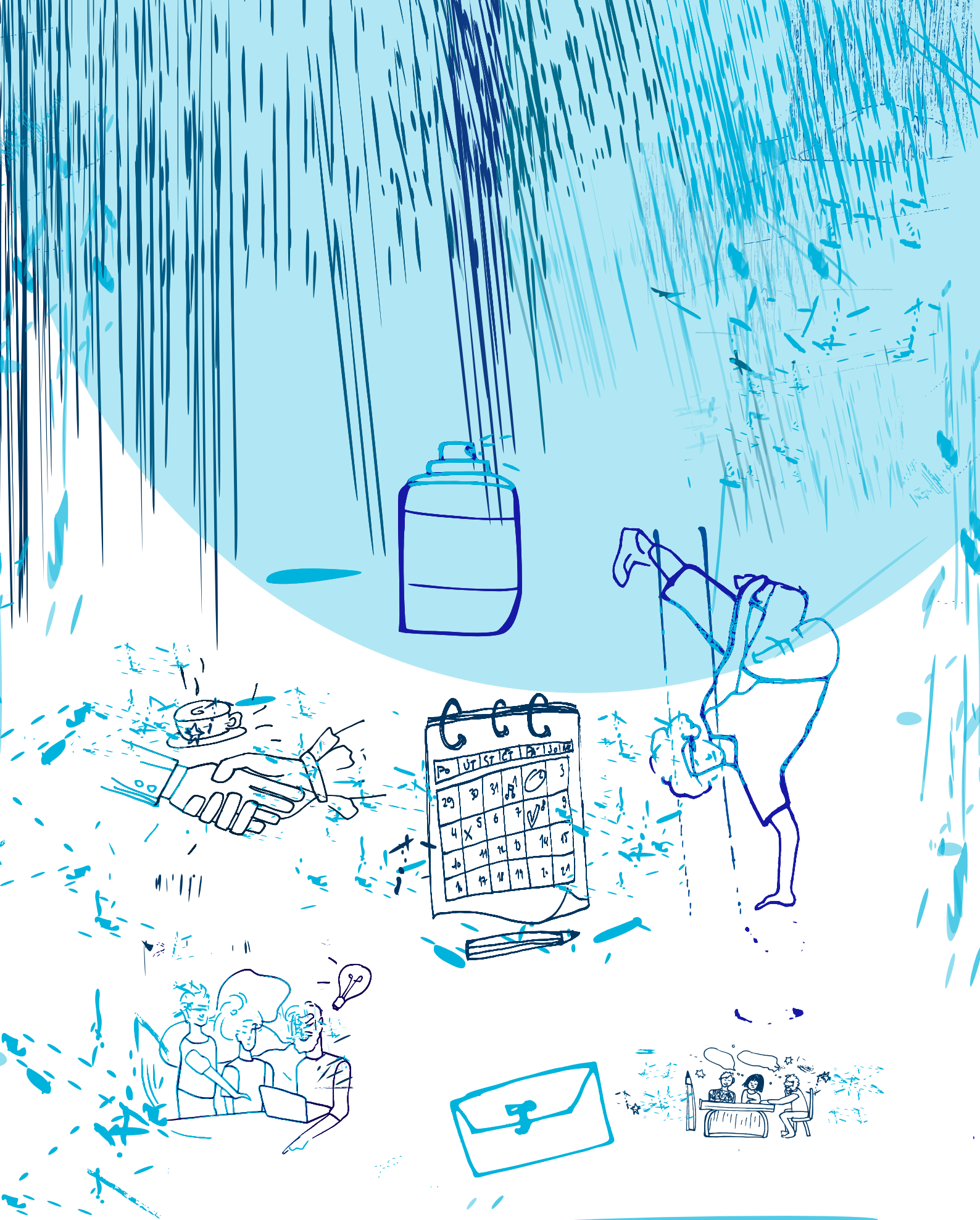
1. Určit počet realizovaných opatření/projektů a zhodnotit jejich soulad s jejich popisem uvedeným v Konceptu.
2. Provést dotazníkové šetření mezi kulturními aktéry a subjekty kulturní scény v Ostravě, podle otázek obsažených v Evaluaci naplňování Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy v časovém období 2009 až 2019. Dle výsledků následně zhodnotit, zda došlo ke zlepšení stavu ve sledovaném období.
3. Provést dotazníkové šetření mezi studenty SŠ a VS v Ostravě dle otázek obsažených v části Výzkum kultura v Ostravě a studenti SŠ a VŠ této koncepce. Dle výsledků zhodnotit, zda došlo ke zlepšení stavu ve sledovaném období.
4. Zmapovat počet firem spadajících pod definici KKO a srovnat ji s výchozím stavem popsaným v Konceptu.

Tyto metody lze využít i pro průběžný monitoring naplňování Koncepce.

Indikátory průběžného naplňování Koncepce

- Zlepšení hodnocení naplňování Koncepce z pohledu aktérů kulturní scény Ostravy (dle Evaluace naplňování Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy v časovém období 2009 až 2019) z „lepší 3“ na 2 do konce roku 2024.
- Zvýšení spokojenosti obyvatel s nabídkou kultury dle metodiky Šetření kvality života (včetně push a pull faktorů) z pohledu obyvatel centra Ostravy.
- Nárůst spokojenosti s kulturní nabídkou a zlepšení vnímání Ostravy optikou studentů SŠ a VŠ dle metodiky realizovaného šetření do pěti let od počátku realizace Koncepce, tj. v roce 2025.
- Nárůst počtu subjektů činných v KKO na území města Ostravy o 4 % od 2020 do 2025 (průměr EU v letech 2011–2016 byl +4.3 %, KEA European Affairs 2019). Bude nutné zohlednit dopady pandemie COVID-19 (opět pomocí srovnání s úrovní EU).
- V roce 2022 bude možné provést analýzu změny počtu obyvatel dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (Český statistický úřad 2021) v základních sídelních jednotkách s nadprůměrným zastoupením subjektů KKO.

AKČNÍ PLÁN NA ROK 2021

#1

Název aktivity: Vytvoření pracovní skupiny Rady města pro naplňování Koncepce rozvoje KKO

Vazba na prioritní oblast: Všechny 4 prioritní oblasti

Indikátor dosažení: Vytvoření pracovní skupiny

Nositel aktivity/projektu: Odbor kultury a volnočasových aktivit

Stručný popis aktivity/projektu: Pracovní skupina bude složena z omezeného počtu účastníků a bude fungovat jako poradní orgán Rady města. Pracovní skupina bude složena zejména ze zástupců co nejširšího spektra zainteresovaných skupin v oblasti kultury a oblastech navazujících. Pracovní skupina se bude scházet opakovaně na pravidelné bázi, fyzicky či v online režimu. Pracovní skupina musí mít dobré technické zázemí, zejména klíčová je role tajemníka pracovní skupiny. Ten se stará o seznání, setkání, zápisy, jejich zveřejňování, ale i dodržování termínů. Pracovní skupina bude fungovat po dobu nezbytně nutnou do vzniku nového Centra pro podporu kulturních a kreativních odvětví. Návrh ideálního složení pracovní skupiny:

- Náměstek primátora
- Zástupci komise kultury
- Zástupci vybraných obvodů
- Zástupce kanceláře primátora
- Zástupce odboru kultury a volnočasových aktivit
- Zástupce školského odboru
- Zástupce odboru strategického rozvoje
- Zástupce příspěvkových organizací města
- Zástupce nezřizované scény
- Zástupce OSU, VŠB-TUO a základních a středních uměleckých škol
- MAPPA
- Zástupce Moravskoslezského kraje (odbor kultury)

Základní pracovní náplní nové pracovní skupiny bude dohled nad naplňováním Koncepce rozvoje kultury. Konkrétně se jedná o tyto aktivity:

1. Zvolit vhodné institucionální formy pro funkci kulturního koordinátora, respektive nového Centra pro podporu kulturních a kreativních odvětví. Vybrat vhodný marketingový název pro toto nové centrum.
2. Dohlédnout na proces optimalizace grantové politiky města tak, aby došlo ke sladění termínů ohledně vyhlašování grantových schémat tak, aby odpovídaly požadavkům města i kulturní scény, jak je navrhováno v Konceptci.
3. Koordinovaně podporovat výstavbu plánovaných infrastrukturních projektů.
4. Posílit komunikaci a empirickou evidenci vlajkových kulturních projektů.
5. Spolupracovat s MAPPA na přípravě a vytvoření koncepce prostorové konektivity klíčových prvků kulturní infrastruktury.
6. Poskytovat součinnost a inicializovat tvorbu ucelených plánů na integraci vlajkových projektů do fyzické, funkční a sociální struktury města (lokalita, obvod) a regionu.
7. Podporovat existenci prostorů umožňujících kulturní aktivity menšího, ale i většího rozsahu. Infrastruktura jako „umožňující“ a ne limitující faktor kulturních aktivit (viz Zažít Ostravu jinak, Malá Kodaň apod.).
8. Poskytnout součinnost při realizaci pravidelných seminářů zaměřených na grantovou politiku a žádosti o granty.
9. Inicializovat realizaci neformálních setkávání kulturních aktérů a založení letní školy pro amatérské zájemce o kulturu.
10. Zahájit optimalizaci komunikace mezi MSK a SMO v oblasti kultury.

Časový harmonogram: Ihned po schválení Koncepce

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 20 000 Kč

#2

Název aktivity: Vytvoření pracovního místa kulturního koordinátora, respektive příprava Centra pro podporu KKO

Vazba na prioritní oblast: Organizace, financování, grantová politika

Indikátor dosažení: Vznik a fungování Centra pro podporu KKO

Nositel aktivity/projektu: Pracovní skupina Rady města pro naplňování Koncepce rozvoje kultury SMO a Odbor kultury a volnočasových aktivit

Stručný popis aktivity/projektu: Požadavek na zřízení pozice kulturního koordinátora byl součástí opatření již minulé koncepce a nebyl naplněn. Při zpracovávání Koncepce rozvoje kultury do roku 2030 potřeba zřízení funkčního místa kulturního koordinátora zaznívala ještě intenzivněji. Zásadní náplní činností kulturního koordinátora má být dohlížení na naplňování Koncepce rozvoje kultury SMO a koordinace a rozvíjení spolupráce a komunikace mezi kulturními aktéry, magistrátem města Ostravy a úřadem Moravskoslezského kraje. Scénáře možné právní formy fungování a pracovní náplň jsou součástí přílohy č. 10. Z přehledu a v něm plánovaném objemu práce je zřejmé, že pro zajištění fungování nové instituce bude potřeba pravděpodobně více pracovních míst, tato instituce má pracovní název Centrum pro podporu KKO.

Prozkoumání možností externího a interního financování nového Centra pro podporu KKO bude jedním z úkolů navrhované pracovní skupiny pro naplňování Koncepce. Centrum lze financovat z jednoho zdroje, či více zdrojů, například sdílením finanční podpory ze strany více institucí případně získáním externích financí. Prioritou tohoto centra by mělo být co nejmenší zatížení rozpočtu města Ostravy, proto je nezbytné klást zvýšený důraz na externí financování.

Časový harmonogram: Konec roku 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: Úkolem pracovní skupiny je navrhnout právní formu a systém financování nového Centra pro podporu KKO. Pozice kulturního koordinátora vznikne na odboru Kultury a volnočasových aktivit, využitím existujícího funkčního místa, což odpovídá 367 000 Kč/ročně, nicméně se jedná o reálné navýšení mzdových nákladů přibližně o 64 000 Kč.

#3

Název aktivity: Kulturní kalendář

Vazba na prioritní oblast: Organizace, financování, grantová politika

Indikátor dosažení: Funkční webová stránka (platforma) se zajištěnou propagací

Nositel aktivity/projektu: OSTRAVAINFO!!!

Stručný popis aktivity/projektu: Kulturní kalendář by měl nabídnout přehled nejvýznamnějších opakujících se akcí v regionu s cílem možného plánování termínů, bookování prostor, lidských zdrojů, služeb a podobně. Kulturní aktéři narážejí na malou až žádnou koordinaci akcí, která by měla předcházet tříštění publika a kolizi termínů. Kolizní kalendář je koncipován jako interní kalendář sloužící kulturním aktérům, kteří do něj mají přístup a mohou do něj vkládat údaje. Umístění kulturní akce k určitému datu slouží jako vodítko či informace pro další, kteří by chtěli ve stejném termínu akci pořádat. Pro město může být kolizní kalendář nástrojem pro monitorování kulturních akcí, které může například podpořit v rámci marketingu a propagace města. Projekt by se měl prioritně soustředit na významné akce a v úvodní fázi by měl fungovat v testovacím režimu, který by otestoval, zda je životaschopný a za jakých podmínek.

Časový harmonogram: Konec roku 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 20 000 Kč

#4

Název aktivity: Vytvoření online formuláře pro zaslání grantových žádostí

Vazba na prioritní oblast: Organizace, financování, grantová politika

Indikátor dosažení: Online formulář pro zaslání grantových žádostí

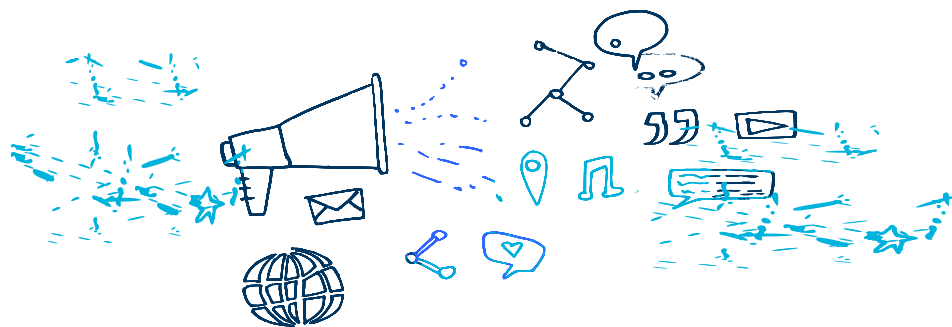
Nositel aktivity/projektu: Odbor kultury a volnočasových aktivit

Stručný popis aktivity/projektu: Vytvoření uživatelsky přívětivého online formuláře na zaslání grantových žádostí s možností uložení opakovaných dokladů, informací apod. bez nutnosti dokládat je při každé žádosti. Zrušení odevzdávání grantových žádostí na CD.

Časový harmonogram: Březen 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 25 000 Kč

#5

Název aktivity: Komunikační kampaň o možnostech grantových schémat na úrovni města a městských obvodů

Vazba na prioritní oblast: Organizace, financování, grantová politika

Indikátor dosažení: Počet mediálních výstupů, zaslaných newsletterů, uspořádaných workshopů, školení či osobních setkání na dané téma

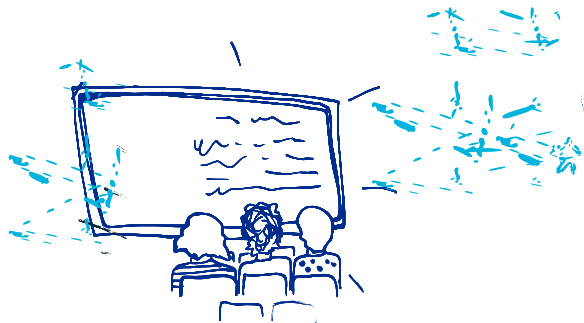
Nositel aktivity/projektu: Odbor kultury a volnočasových aktivit, městské obvody

Stručný popis aktivity/projektu: Vedle magistrátu města Ostravy disponují i ostravské městské obvody rozpočtem na podporu kultury a umění. Řada institucí však o této možnosti není informovaná. Grantovým schématům na poskytování podpory kultury na úrovni obvodů (a nejen jim) by měla být věnována patřičná propagace.

Časový harmonogram: Konec roku 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 40 000 Kč

#6

Název aktivity: Realizování pravidelných seminářů s cílem proškolení žadatele o granty, tzv. „Jak psát granty a kde žádat“

Vazba na prioritní oblast: Organizace, financování, grantová politika

Indikátor dosažení: Počet realizovaných seminářů, počet absolventů

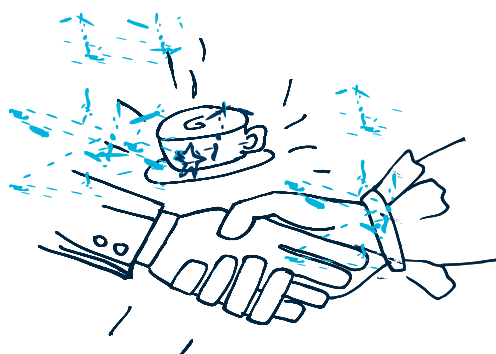
Nositel aktivity/projektu: Odbor kultury a volnočasových aktivit

Stručný popis aktivity/projektu: Zástupci kulturní scény nejsou z řady důvodů vybaveni potřebnými znalostmi a dovednostmi pro psaní grantových žádostí. Svoji energii vkládají do vlastní tvorby a "úřednický styl a forma komunikace" jim může být cizí. Cílem tohoto opatření je poskytnout kreativcům, ale i kulturním manažerům pomocnou ruku při zpracování grantových žádostí ve formě veřejných seminářů a školení, které budou probíhat, ať už prezenční či online formou.

Časový harmonogram: Konec roku 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 20 000 Kč

#7

Název aktivity: Pravidelná neformální setkávání kulturních aktérů

Vazba na prioritní oblast: Program, komunikace a vzdělávání

Indikátor dosažení: Pravidelně, minimálně 2x ročně setkání kulturních aktérů

Nositel aktivity/projektu: Odbor kultury a volnočasových aktivit

Stručný popis aktivity/projektu: Projekt má za cíl naplnit potřebu kulturní scény Ostravy se pravidelně scházet, což umožní šíření informací, sdílení zkušeností a kontaktů mezi různými aktéry. Opatření má skrze komunikaci zlepšit fungování a organizaci kulturní scény. Setkání by měla být realizována na různých místech a v různých formátech.

Časový harmonogram: 3/2021 a 9/2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 15 000 Kč

#8

Název aktivity: Dokončení rekonstrukce budovy bývalých jatek – městská galerie PLATO

Vazba na prioritní oblast: Infrastruktura a městský rozvoj

Indikátor dosažení: Ukončení stavby

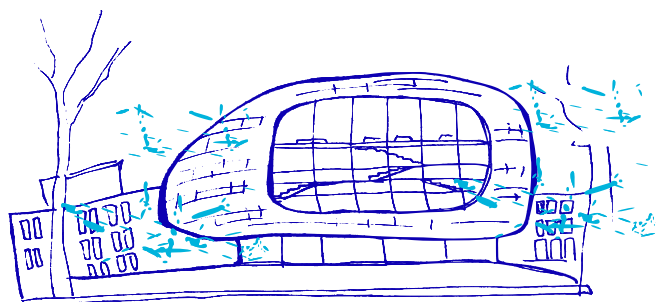
Nositel aktivity/projektu: Odbor investiční, městská galerie Plato

Stručný popis aktivity/projektu: Rekonstrukce budovy bývalých jatek pro potřeby městské galerie PLATO

Časový harmonogram: 9/2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: celkové náklady na výstavbu jsou vyčísleny na 250 mil. Kč

#9

Název aktivity: Realizace projektu Koncertního sálu a rekonstrukce Domu kultury města Ostravy

Vazba na prioritní oblast: Infrastruktura a městský rozvoj

Indikátor dosažení: Realizované úkony ve vztahu k projektům

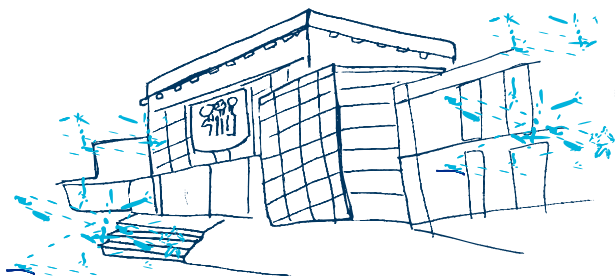
Nositel aktivity/projektu: Odbor investiční, Dům kultury města Ostravy, a.s., Janáčkova filharmonie Ostrava, p. o.

Stručný popis aktivity/projektu: Odevzdání dokumentace, vydání společného povolení a výběr zhotovitele stavby. Intenzivní komunikace projektu s veřejností

Časový harmonogram: Konec 2021, kolaudace 2026

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: celkové náklady na výstavbu jsou odhadovány na cca 2 mld. Kč.

#10

Název aktivity: Dokončení rekonstrukce budovy DK Poklad

Vazba na prioritní oblast: Infrastruktura a městský rozvoj

Indikátor dosažení: Ukončení stavby

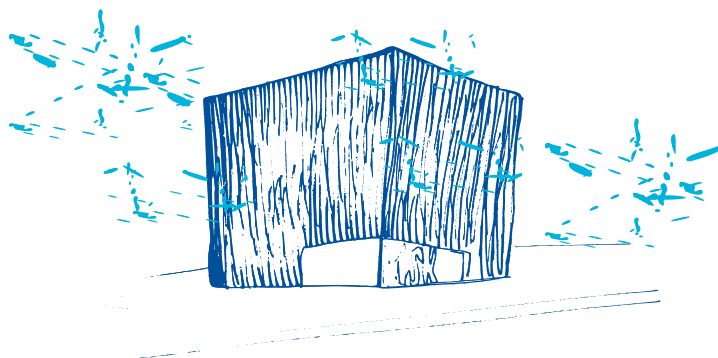
Nositel aktivity/projektu: Odbor investiční, Odbor kultura a volnočasových aktivit, AKORD & POKLAD, s.r.o.

Stručný popis aktivity/projektu: Rekonstrukce budovy a vnitřního vybavení DK Poklad

Časový harmonogram: Červen 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: celkové náklady na výstavbu jsou vyčísleny na 453 mil. Kč, včetně interiéru

#11

Název aktivity: Realizace projektu výstavby budovy Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě

Vazba na prioritní oblast: Infrastruktura a městský rozvoj

Indikátor dosažení: Realizované úkony ve vztahu k projektům

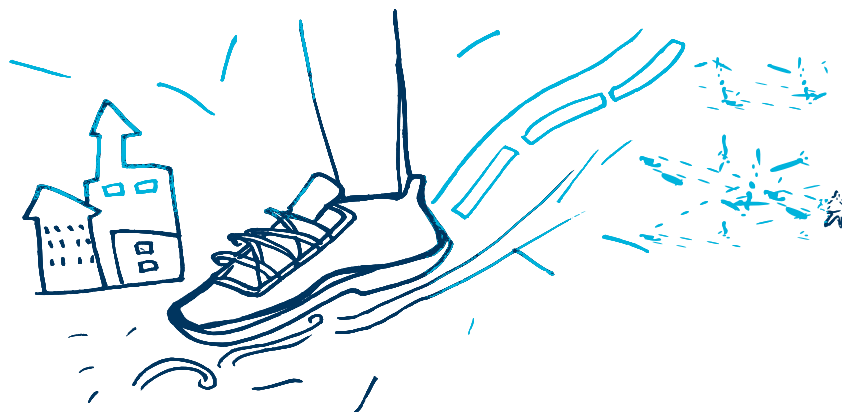
Nositel aktivity/projektu: MSK

Stručný popis aktivity/projektu: Odevzdání dokumentace, vydání společného povolení. Intenzivní komunikace projektu s veřejností

Časový harmonogram: Konec 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: celkové náklady na výstavbu jsou odhadovány na 1,5 mld. Kč

#12

Název aktivity: Koncepce walkability (průchodnosti) vybraných urbánních koridorů ve vazbě na kulturní infrastrukturu, realizace regulace vizuálního smogu v okolí vybraných objektů kulturní infrastruktury

Vazba na prioritní oblast: Infrastruktura a městský rozvoj

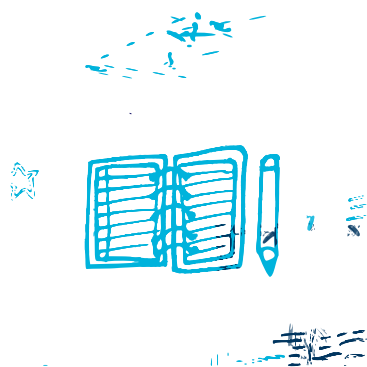
Indikátor dosažení: Vytvoření analytických podkladů pro koncepci walkability

Nositel aktivity/projektu: MAPPA

Stručný popis aktivity/projektu: Analýza výchozího stavu, širších prostorových vztahů

Časový harmonogram: Konec 2021

Náklady na aktivitu a identifikace možných finančních zdrojů: 100 000 Kč

Harmonogram jednání a seznam zapojených odborníků a stakeholderů

Harmonogram setkání

- 23. 11. 2020
Rada města
- 5. 11. 2020
Komise kultury Rady města Ostravy
- 7. 10. 2020
Strategický tým
- 17. 9. 2020
Infrastruktura a městský rozvoj
- 17. 9. 2020
Financování a grantová politika
- 3. 9. 2020
PechaKucha Night Ostrava
- 3. 9. 2020
Program, komunikace a vzdělávání
- 24. 6. 2020
Program, komunikace a vzdělávání
- 23. 6. 2020
Infrastruktura a městský rozvoj
- 23. 6. 2020
Financování a grantová politika
- 10. 6. 2020
Strategický tým
- 25. 5. 2020
Rada města Ostravy
- 1. 4. 2020
Program, komunikace a vzdělávání online
- 26. 2. 2020
Financování a grantová politika
- 18. 2. 2020
Infrastruktura a městský rozvoj
- 11. 11. 2019
Strategický tým

Facilitátoři pracovních skupin:

- **Infrastruktura a městský rozvoj**
Mgr. Ondřej Slach, Ph.D.
- **Financování a grantová politika**
Mgr. Blanka Marková, Ph.D.
- **Program, komunikace a vzdělávání online**
Mgr. Alexandr Nováček, Ph.D.

Seznam zapojených odborníků a stakeholderů

Mgr. Bc. Darina Daňková, MBA	AKORD & POKLAD, s.r.o.
Michal Kubíček	AKORD & POKLAD, s.r.o.
Ing. Tereza Zgabajová	AKORD & POKLAD, s.r.o.
Ing. Daniel Konczynna	BeePartner a.s
Mgr. Lucie Křížková	Česká Televize
Mgr. Tomáš Suchánek	Divadelní společnost Petra Bezruče, s.r.o.
Albert Čuba, DiS.	Divadlo Mír
Bc. Jiří Močička	DKMO
Stanislava Hrušková	DKMO a JFO
Ing. Jan Jůzl	Dock
Ing. Zbyněk Pražák, Ph.D.	SMO – náměstek primátora
Mgr. Martin Lindovský	Dolní oblast Vítkovice, z.s.
Doc. Igor Františák, Ph.D.	Fakulta umění OU
Mgr. Martin Čurda, Ph.D.	Fakulta umění OU
Prof. Mgr. Jan Malura, Ph.D.	Filozofická fakulta OU
PhDr. Libuše Foberová, Ph.D.	Filozoficko-přírodovědecká fakulta, SU Opava
Mgr. Jiří Jůza, Ph.D.	GVUO, p.o.
Ing. Jan Rušaj	Goodfeel Max Enterprises s.r.o.
PhDr. Jana Malášek Šrubařová	GVUO, p.o.

Mgr. Jan Žemla	Janáčkova filharmonie Ostrava, p.o.
Mgr. Soňa Javůrková	Janáčkova konzervatoř v Ostravě
Mgr. Jaromír Javůrek, Ph.D.	Janáčkův máj, o.p.s.
Mgr. Petra Javůrková	Janáčkova filharmonie Ostrava
Renáta Jurajdová	Klub Atlantik
Mgr. Miroslava Sabelová	Knihovna města Ostravy, p.o.
Ing. Lucie Baránková Vilamová, Ph.D.	Komise kultury rady města
Ing. Martin Juroška, Ph.D.	Komise kultury rady města
Mgr. Hana Strádalová	Komise kultury rady města
Bc. et Bc. Jakub Tichý	Komorní scéna Aréna
Vladimír Šmehlík	Komorní scéna Aréna
Bc. Zuzana Madejová, Dis.	Krajský úřad Moravskoslezského kraje
Martin Lehocký, MBA	Kulturní centrum Cooltour Ostrava z.ú.
Ing. Andrej Harmečko	Kulturní centrum Cooltour Ostrava, z.ú.
Filip Košťálek	Kulturní centrum Cooltour Ostrava, z.ú.
Mgr. Martin Mikolášek	Kurátor
Tomáš Zetek	MAPPA, p.o.
Ing. Daniel Minařík, Ph.D.	MMO

Bc. Naděžda Brožková, MPA	MMO – odbor kultury a volnočasových aktivit
Mgr. Barbora Stankušová	MMO – odbor kultury a volnočasových aktivit
Mgr. Lucie Tieftrunk	MMO – odbor strategického rozvoje
Mgr. Kateřina Bonito	MMO – odbor strategického rozvoje
Mgr. Veronika Laryšová	MMO – odbor strategického rozvoje
Mgr. Ondřej Dostál	MMO – odbor strategického rozvoje
Ing. Sylva Sládečková	MMO – odbor školství a sportu
Ing. Rostislav Řeha	MOaP
Jiří Krupica	moderátor a herec
Petr Kiška	produkční
Ing. Valentina Vaňková	MOaP
Mgr. Bc. Monika Oravová	Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
Mgr. Lukáš Oramus	MSIC
Ing. Karin Veselá	MÚ – odbor kultury a památkové péče
Mgr. Marek Konečný	Na Fráni Šrámka 5
Jan Bednařík	Národní divadlo moravskoslezské, p.o.
MgA. David Bazika	Národní divadlo moravskoslezské, p.o.
Mgr. Šárka Swiderová	Národní divadlo moravskoslezské, p.o.
Mgr. Romana Adámková	Národní divadlo moravskoslezské, p.o.

Doc. Mgr. Jiří Surůvka	Ostravská Univerzita
Mgr. Tomáš Knoflíček, Ph.D.	Ostravská univerzita – Fakulta umění
Mgr. Kristýna Konczynová	Ostravské centrum nové hudby
Mgr. Jan Lipina	PKNO
Mgr. Marek Pokorný	Plato Ostrava, p.o.
Dita Eibenová	Plato Ostrava, p.o.
Vladimír Polák	Předseda komise kultury rady města
Mgr. Filip Chlebiš	Regionální koordinátor pro Moravskoslezský kraj
MgA. Michal Zych	Saigon
Mgr. Věra Vahálíková	Slezskoostravská Galerie
Mgr. Andrea Hoffmannová, Ph.D.	SMO – náměstkyně primátora
Mgr. Zuzana Vinklárková	SMO - kancelář primátora
Mgr. Ilona Rozehnalová	Spolek Fiducia
Mgr. Daniela Zárodňanská	Studio G
Ing. Petr Šnejdar	Trojhalí Karolina
MgA. Václav Buchtelík	Umělec
Mgr. Dagmar Hrabovská	Úřad městského obvodu Ostrava-Jih
PaedDr. Zuzana Sedláčková	Úřad městského obvodu Ostrava-Jih
Bc. Pavlína Nováčková	Úřad městského obvodu Poruba

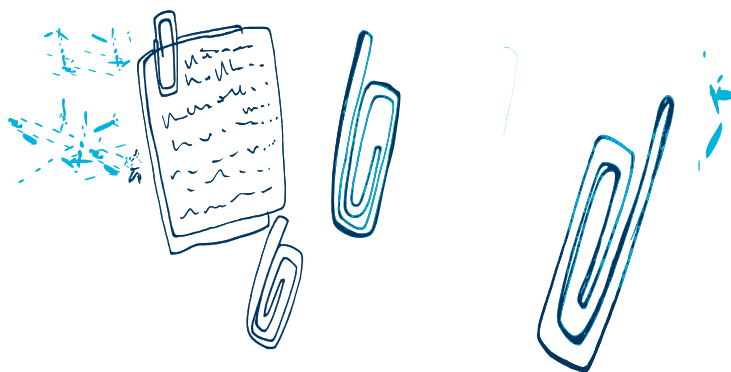
Ing. arch. Eva Špačková, Ph.D.	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
Bc. Jan Rodek	Úřad městského obvodu Poruba, Sdílko Poruba
Ing. Jiří Pospěch	Svatováclavský hudební festival
Mgr. Naďa Machková Prajzová, Ph.D.	Historička, BeePartners a.s.
Mgr. Michaela Dvořáková	Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka
Václav Pokorný	Cirkulum

Seznam zkratk

AI	Umělá inteligence (z anglického artificial intelligence)
ČR	Česká republika
DCMS	Department for Culture, Media and Sport
DKMO	Dům kultury města Ostravy
DJM	Divadlo Jiřího Myrona
DOV	Dolní oblast Vítkovice
EHMK	Evropské hlavní město kultury
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
GVUO	Galerie výtvarného umění v Ostravě
HDP	Hrubý domácí produkt
ITI	Integrované teritoriální investice
JKO	Janáčkova konzervatoř v Ostravě
KD	Kulturní dům
KKO	Kulturní a kreativní odvětví

MAPPA	Městský ateliér prostorového plánování a architektury
MAS	Místní akční skupina
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MK	Ministerstvo kultury
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
NKR	Národní koncepce realizace politiky soudržnosti
SMO	Statutární město Ostrava
SRR	Strategie regionálního rozvoje
NACE	Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne je zkratka pro klasifikaci ekonomických činností vydávanou Evropskou komisí od roku 1970
NDM	Národní divadlo moravskoslezské
NKP	Národní kulturní památka
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
OSN	Organizace spojených národů
OU	Ostravská univerzita
PKNO	PechaKucha Night Ostrava
p.o.	Příspěvková organizace
RES	Registr ekonomických subjektů
RUD	Rozpočtové určení daní
SMO	Statutární město Ostrava
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SWOT	Silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby

UCLG Local	Světová organizace městských a místních samospráv (United Cities and Governments)
UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
VaV	Věda a výzkum
VR	Virtuální realita
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
WWW	Světová komunikační síť
z.s.	Zapsaný spolek
z.ú.	Zapsaný ústav

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Manažerské Evaluace naplňování Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy v časovém období 2009 až 2019

Příloha č. 2: Shrnutí Koncepce

Příloha č. 3: Hlavní vývojové trendy v EU a ve světě

Příloha č. 4: Provázanost koncepce se strategickými dokumenty

Příloha č. 5: Identifikace možných externích finančních zdrojů

Příloha č. 6: Plánované projekty

Příloha č. 7: Přehled víceletých projektů v oblasti kultury

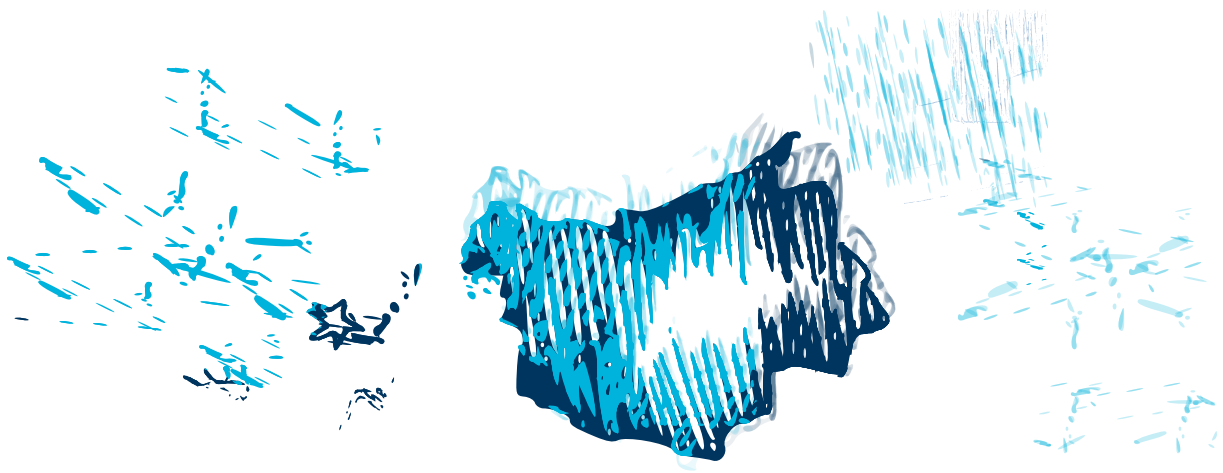
Příloha č. 8: Výsledky mapování kulturních a kreativních odvětví v Ostravě

Příloha č. 9: Analýza poptávky - Výzkum kultury v Ostravě a studenti SŠ a VŠ

Příloha č. 10: Scénáře koordinátora

Příloha č. 11: Zdroje a odkazy na literaturu

Příloha č. 12: Nástin finančního rámce Koncepce rozvoje kultury města Ostravy 2030

#KULTURA2030